

Behoefteonderzoek binnensportaccommodaties

t.b.v. training, wedstrijden en onderwijs

Opdrachtgever

Gemeente Teylingen

Referentienummer

916317/20170620Lke01

Samenstelling

Leonoor Clemens

Peter Jan Bakker

Status

Definitief

Amsterdam, 30 juni 2017

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Plan van Aanpak.....	3
1.3	Scope.....	4
1.4	Leeswijzer	4
2	Aanbod	5
2.1	Sportaccommodaties	5
2.2	Aanbod ten behoeve van bewegingsonderwijs	6
2.3	Aanbod ten behoeve van sportverenigingen	7
3	Vraag	8
3.1	Onderwijs	8
3.2	Verenigingen	9
3.2.1	Aanvullende behoefte.....	9
3.2.2	Functionele behoefte	11
3.2.3	Topsportbehoefte.....	11
4	Huidige bezetting	13
4.1	Onderwijs	13
4.2	Verenigingen	15
4.2.1	Afname uren praktijk	15
4.2.2	Bezetting weekend	16
5	Ontwikkelingen	18
5.1	Demografische ontwikkeling	18
5.2	Ontwikkelingen onderwijs.....	18
5.3	Ontwikkelingen verenigingen	19
6	Conclusie	21
7	Oplossingsrichtingen	23
7.1	Optimaliseren zaalbezetting.....	23
7.2	Faciliteren top- en talentontwikkeling.....	25
8	Financieel perspectief	27
8.1	Optimaliseren zaalbezetting.....	28
8.2	Faciliteren top- en talentontwikkeling.....	30
8.3	Resumerend totaaloverzicht	32
Bijlage 1 - Indicatie berekening investeringskosten en exploitatielasten		33

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In het herinrichtingsplan van sport- en recreatiepark Elsgeest heeft handbalvereniging Foreholte een overkapping in het plan opgenomen. Aanleiding daarvoor is dat zij een gebrek aan overdekte trainingsruimte ervaren in de gemeente Teylingen. Ook andere gebruikers van binnensportaccommodaties hebben aangegeven meer behoefte aan trainingsruimte te hebben en op dit moment uitwijken naar binnensportvoorzieningen buiten de gemeente. Tevens is aan de orde gekomen dat mogelijk ook Teylingen College, locatie KTS in Voorhout, behoefte heeft aan extra sportruimte ten behoeve van bewegingsonderwijs. Tenslotte speelt ook een rol dat het ontwikkelplan Hooghkamer mogelijk leidt tot groei van sportdeelname en behoefte aan binnensportfaciliteiten.

Kortom, er zijn diverse signalen die erop duiden dat op dit moment onvoldoende kan worden voorzien in de behoefte aan binnensportfaciliteiten (met name trainingsfaciliteiten) in de gemeente

Teylingen. Het realiseren van een overkapping van een veld van handbalvereniging Foreholte is een mogelijke oplossing, maar wellicht niet afdoende om breed te kunnen voorzien in aanvullende behoeften. Voor de gemeente is dit aanleiding om onderzoek uit te laten voeren naar de behoefte aan binnensportfaciliteiten in relatie tot de beschikbare faciliteiten.

1.2 Plan van Aanpak

In kaart brengen aanbod

Op basis van het interview met Stiwa en de informatie die vanuit Stiwa is verkregen is het aanbod aan binnensporthallen in kaart gebracht. Er is gekeken naar de capaciteit van de hallen en de functionaliteit, maar ook naar de huidige roostering. Daarnaast worden ook de hallen binnen de gemeente, niet geëxploiteerd door Stiwa, onder de loep genomen.

In kaart brengen behoefte

Op basis van interviews met HV Foreholte, TOP Korfbal, VCS volleybal en het Teylingen

College - KTS en de informatievraag bij de gemeente en de overige verenigingen is de huidige behoefte vanuit het onderwijs en de verenigingen in kaart gebracht. Hierbij is ook aandacht besteed aan de mate waarin verenigingen vanuit de gemeente Teylingen noodgedwongen uitwijken naar accommodaties buiten de gemeente. Naast de huidige behoefte is onderzocht wat de toekomstige behoefte naar verwachting gaat worden op basis van ontwikkelingen binnen de gemeente zoals woningbouw- en bevolkingsontwikkeling.

Knelpunten en oplossingsrichtingen

Op basis van de inzichten in het aanbod en de behoefte is in kaart gebracht welke knelpunten er zijn en welke kansen wij zien vanuit het integrale beeld. De verschillende oplossingsrichtingen worden beschreven en de consequenties zijn, in hoofdlijnen, in beeld gebracht.

Rapportage

De afstemming tussen vraag en aanbod, de geconstateerde knelpunten en mogelijke oplossingsrichtingen zijn vastgelegd in het voorliggende rapport.

1.3 Scope

Dit onderzoek is gebaseerd op bezetting-gegevens (sportrooster, sportbehoefte) van het sportseizoen 2016-2017.

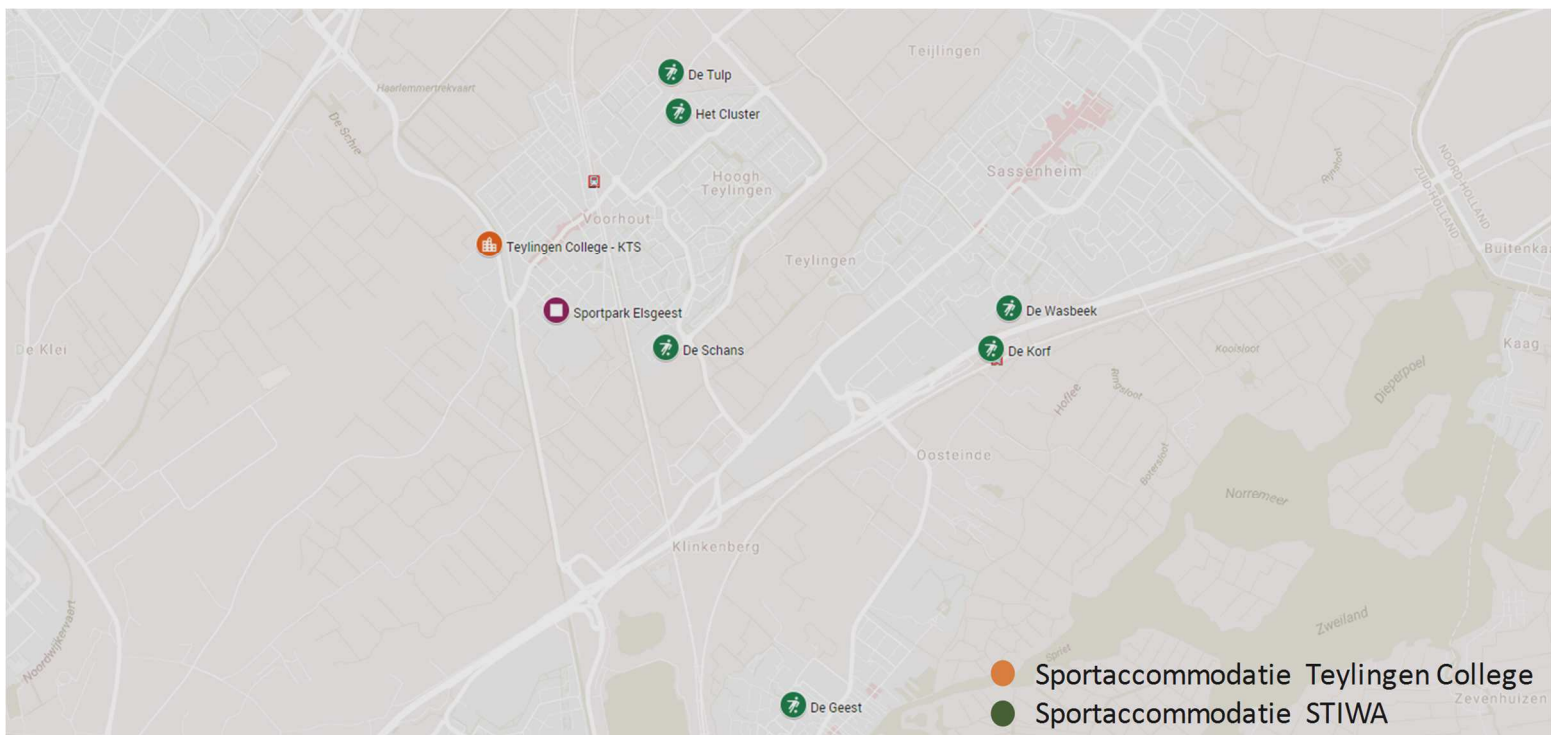
De onderstaande verenigingen/instanties zijn betrokken bij het onderzoek:

- Gemeente Teylingen
- Stiwa
- Teylingen College - KTS
- Bax zaalvoetbal
- Bacluvo Badminton
- HV Foreholte
- TOP korfbal
- Forwodians Basketbal
- Inspiration Twirl
- Tacoyo
- VCS volleybal
- Return turnen
- Dynamo badminton
- HV Warmunda

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een beschrijving van het aanbod aan binnensportaccommodaties in de gemeente Teylingen in type accommodatie en beschikbare uren ten behoeve van het bewegingsonderwijs en verenigingen. In hoofdstuk 3 wordt de vraag aan sporturen vanuit het onderwijs en de verenigingen uiteengezet. Vervolgens worden in hoofdstuk 4 vraag en aanbod met elkaar vergeleken, wat zich uit in bezettingscijfers per accommodatie. Ook hier wordt onderscheid gemaakt tussen de bezetting ten behoeve van het bewegingsonderwijs en de bezetting in de avonduren en het weekend ten behoeve van de verenigingen. De demografische ontwikkelingen alsmede de verwachte ontwikkelingen in het onderwijs en verenigingsleven worden in hoofdstuk 5 uiteengezet. Hoofdstuk 6 en 7 schetsen de mogelijke oplossingsrichtingen en in hoofdstuk 8 wordt een financiële doorkijk gegeven.

2 Aanbod

2.1 Sportaccommodaties

De gemeente Teylingen beschikt over verschillende binnensportfaciliteiten verdeeld over de 3 kernen Voorhout, Warmond en Sassenheim. 6 van deze accommodaties worden beheerd door de stichting Stiwa. Naast de door Stiwa geëxploiteerde sporthallen/-zalen beschikt het Teylingen College - KTS ook over 2 gymzalen en een zwembad.

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de sportaccommodaties binnen de gemeente Teylingen. Per accommodatie wordt beschreven wat het type accommodatie is, het aantal zaaldelen, de afmetingen en wat, conform de NOC*NSF normen, de wedstrijd- als tevens de trainingsmogelijkheden zijn.

Het Cluster, Voorhout

- Gymzaal
- 1 zaaldeel
- 20*12*5,5
- Gebruiksmogelijkheden: lessen lichamelijke opvoeding en gymnastiek. Beperkte trainingsmogelijkheden voor diverse zaalsporten.

De Tulp, Voorhout

- Sporthal
- 2 zaaldelen
- 48*29*7
- Gebruiksmogelijkheden: lessen lichamelijke opvoeding, gymnastiek, 9 badmintonvelden, 4 volleybalvelden, 3 basketbalvelden en een combiveld voor zaalvoetbal, -hockey, handbal en korfbal. Trainingsmogelijkheden voor verschillende zaalsporten zoals voetbal, handbal, korfbal en gymnastiek.

De Schans, Voorhout

- Sportzaal
- 1 zaal
- 30*24*7,8
- Gebruiksmogelijkheden: lessen lichamelijke opvoeding, gymnastiek, 3 badmintonvelden, 2 volleybalvelden, 1 basketbalveld. Trainingsmogelijkheden voor verschillende zaalsporten zoals voetbal, handbal, korfbal en gymnastiek.

De Geest, Warmond

- Sporthal
- 2 zaaldelen
- 44*24*7
- Gebruiksmogelijkheden: lessen lichamelijke opvoeding, gymnastiek, 7 badmintonvelden, 3 volleybalvelden, 1 basketbalveld en een combiveld voor zaalvoetbal, -hockey, handbal en korfbal. Trainingsmogelijkheden voor verschillende zaalsporten zoals voetbal, handbal, korfbal en gymnastiek.

De Korf, Sassenheim

- Sporthal
- 3 zaaldelen
- 44*24*7
- Gebruiksmogelijkheden: lessen lichamelijke opvoeding, gymnastiek, 7 badmintonvelden, 3 volleybalvelden, 1 basketbalveld en een combiveld voor zaalvoetbal, -hockey, handbal en korfbal. Trainingsmogelijkheden voor verschillende zaalsporten zoals voetbal, handbal, korfbal en gymnastiek.

De Wasbeek, Sporthal, Sassenheim

- Sporthal
- 3 zaaldelen
- Afmeting hal: 44*28*8
- Gebruiksmogelijkheden: lessen lichamelijke opvoeding, gymnastiek, 7 badmintonvelden, 3 volleybalvelden, 1 basketbalveld en een combiveld voor zaalvoetbal, -hockey, handbal en korfbal. Trainingsmogelijkheden voor verschillende zaalsporten zoals voetbal, handbal, korfbal en gymnastiek.

De Wasbeek, Sportzaal, Sassenheim

- Sportzaal
- 1 zaaldeel
- Afmeting zaal: 28*16*7
- Gebruiksmogelijkheden: lessen lichamelijke opvoeding, gymnastiek, 3 badmintonvelden, 1 volleybalveld, 1 basketbalveld. Trainingsmogelijkheden voor verschillende zaalsporten zoals voetbal, handbal, korfbal en gymnastiek.

Stiwa verzorgt het beheer en de exploitatie van deze sportaccommodatie. Zij zijn verantwoordelijk voor beleidsontwikkeling,

verhuur van accommodaties, het dagelijks beheer, veiligheid en groot en klein onderhoud.

Naast de 6 accommodaties die bij Stiwa in beheer zijn beschikt ook het Teylingen College - KTS over 2 gymzalen en een zwembad. Deze faciliteiten zijn bij het Teylingen College in beheer en worden hoofdzakelijk voor eigen gebruik ingezet. De beide gymzalen hebben een afmeting van 12,10*21,35*5,5 meter. De ene zaal is ingericht voor spelsporten en de andere zaal is specifiek ingericht voor turnen. De belijning van de zalen is hierop aangepast. In de 'turnzaal' worden opstellingen voor langere tijd neergezet.

Het zwembad is 12,02m breed en 24,71m lang. Ook het zwembad wordt door het Teylingen College ten behoeve van het bewegingsonderwijs gebruikt. Op alle beschikbare momenten wordt het zwembad verhuurd aan zwemvereniging de Columbiaan. De handbalvereniging huurt in de wintermaanden een gymzaal in de avonden voor het geven van keeperstraining. Vanuit beheersmatige overwegingen is het Teylingen College - KTS terughoudend met de verhuur van de gymzalen.

2.2 Aanbod ten behoeve van bewegingsonderwijs

Zowel het primair onderwijs (PO) en het voortgezet onderwijs (VO) maken gebruik van de binnensportaccommodaties ten behoeve van het bewegingsonderwijs. Deze beschikbare uren worden uitgedrukt in klokuren gym. Ten behoeve van het primair onderwijs staat elk zaaldeel, op basis van het lesrooster, 26 uur per week ter beschikking van het bewegingsonderwijs. De capaciteit aan bewegingsonderwijs ten behoeve van het voortgezet onderwijs behelst 40 uur per week. Om het aanbod in klokuren gym per sportaccommodatie in beeld te brengen maken we gebruik van de beschikbaarheid van 40 uur per week per zaaldeel, van 08:00-16:00 uur. Dit resulteert in een aanbod per accommodatie aan klokuren gym per week van:

Kern	Sport	zaaldelen	klokuren beschikbaar
Voorhout	De Tulp	2	80
	Het Cluster	1	40
	De Schans	1	40
	TOTAAL	4	160
Warmond	De Geest	2	80
	TOTAAL	2	80
Sassenheim	De Wasbeek	4	160
	De Korf	3	120
	TOTAAL	7	280

2.3 Aanbod ten behoeve van sportverenigingen

Na 16:00 uur kunnen de sportverenigingen gebruikmaken van de zalen. In dit onderzoek wordt uitgegaan van een gebruik tot 23:00 uur 's avonds. Dit betekent dat elk zaaldeel op werkdagen 8 uur per dag door de sportverenigingen gebruikt kan worden. In de weekenden zijn de sportaccommodaties volledig beschikbaar voor de verenigingen. Omdat het capaciteitsvraagstuk zich concentreert op de trainingsfaciliteiten tijdens werkdagen, focussen we in deze analyse op de beschikbaarheid van maandag tot en met vrijdag.

Onderstaande tabel laat het aanbod tijdens werkdagen in uren per week per accommodatie zien:

Kern	Sport	zaaldelen	uren beschikbaar
Voorhout	De Tulp	2	80
	Het Cluster	1	40
	De Schans	1	40
	TOTAAL	4	160
Warmond	De Geest	2	80
	TOTAAL	2	80
Sassenheim	De Wasbeek	4	160
	De Korf	3	120
	TOTAAL	7	280

Bevindingen

De gemeente Teylingen beschikt over verschillende type sportaccommodaties. Niet elke zaal is geschikt voor ieder type sport volgens de NOC*NSF normen. Om een sport optimaal te kunnen beoefenen is het van belang de juiste sporten in de juiste zaal te roosteren.

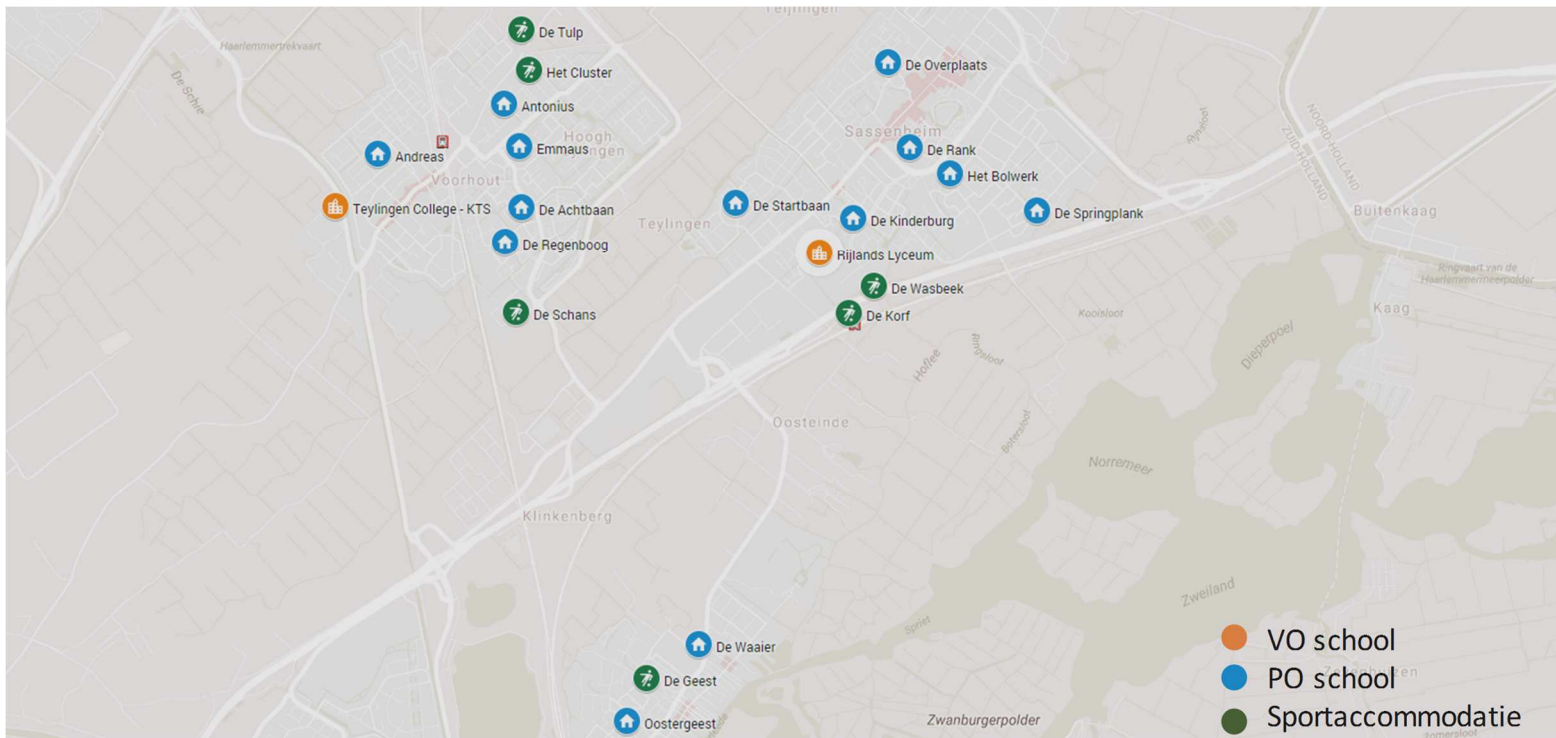
In totaal bieden de sportaccommodaties die door Stiwa worden geëxploiteerd plek voor 520 uur bewegingsonderwijs per week.

Uitgaande van beschikbaarheid tussen 16:00-23:00 uur op werkdagen, is de beschikbare capaciteit van de zaaldelen voor verenigingen eveneens 520 uur per week.

Sporthal de Geest en sporthal de Korf hebben beide dezelfde afmetingen. Echter is de Korf in 3 zaaldelen op te delen en de Geest in 2 zaaldelen. Ook sporthal de Tulp is in 2 zaaldelen opgedeeld. Gezien de afmetingen van de hal zouden hier ook 3 zaaldelen passen. Het aantal beschikbare sporturen is mede afhankelijk van het aantal zaaldelen. Dit betekent dat het aantal beschikbare uren geoptimaliseerd zou kunnen worden door het aantal zaaldelen uit te breiden met behulp van extra beweegbare scheidingswanden. De technische mogelijkheden hiertoe zijn niet onderzocht.

In de basis gaan we in dit onderzoek uit van beschikbaarheid van de zalen voor verenigingsgebruik op werkdagen (maandag tot en met vrijdag) tussen 16:00 en 23:00 uur. Met name de uren aan de randen van deze periode zijn over het algemeen minder gewild.

3 Vraag

Binnen de gemeente Teylingen kennen de gemeentelijke binnensportaccommodaties verschillende gebruikers. Voor dit onderzoek is onderscheid gemaakt tussen verschillende type gebruikers, te weten:

1. Onderwijs

Gebruik van zalen ten behoeve van het bewegingsonderwijs op doordeweekse dagen tussen 08:00-16:00 uur.

2. Verenigingen

Gebruik van zalen voor trainingen en wedstrijden op doordeweekse dagen van 16:00-23:00 uur en in het weekend doorgaans van 10:00-18:00 uur.

De behoefte aan klokuren gym in het primair onderwijs wordt berekend aan de hand van het aantal bovenbouwgroepen per school. Groepen uit de onderbouw maken in principe gebruik van speelzalen in de schoolgebouwen zelf.

Elke bovenbouwgroep heeft normatief (VNG normering onderwijshuisvesting) per week 1,5 klokuur in een gymzaal tot zijn beschikking. In werkelijkheid kan dit afwijken.

Dit komt neer op een normatieve huidige vraag vanuit het primair onderwijs van in totaal 129 uur. Deze zijn als volgt berekend:

3.1 Onderwijs

Op doordeweekse dagen tussen 08:00 en 16:00 uur staan de zalen ter beschikking van het bewegingsonderwijs voor zowel het primair onderwijs (PO) als het voortgezet onderwijs (VO).

Kern	school	bovenbouw groepen	klokuren gym
Voorhout	Antonius	4	6
	Emmaus	4	6
	Andreas	7	10,5
	De Achtbaan	16	24
	De Regenboog	9	13,5
	Totaal	40	60
Warmond	De Waaier	4	6
	Het landtgoed	4	6
	Totaal	8	12
Sassenheim	De Overplaats	7	10,5
	De Rank	7	10,5
	Het Bolwerk	5	7,5
	De Springplank	7	10,5
	De Kinderbrug	7	10,5
	De Startbaan	5	7,5
	Totaal	38	57

Ook zijn er binnen de gemeente Teylingen 2 scholen voor het voortgezet onderwijs, het Teylingen College - KTS in Voorhout en het Rijnlands Lyceum in Sassenheim.

De normatieve uren bewegingsonderwijs in het voortgezet onderwijs worden berekend aan de hand van het aantal leerlingen per onderwijsrichting. Dit wordt vervolgens vertaald naar het aantal zaaldelen die 40 uur per week ter beschikking staan van het bewegingsonderwijs.

In de gemeente Teylingen komt dit neer op een normatieve vraag uit het voortgezet onderwijs van 238 uur. Dit is als volgt berekend:

Kern	School		2017
Sassenheim	SGM 't Rijnlands	<i>leerlingen</i>	1423
		<i>m2 BVO gym</i>	1501
		<i>aantal zalen</i>	3,3
		<i>uur bewegingsonderwijs</i>	132
Voorhout	Teylingen College	<i>leerlingen</i>	854
		<i>M2 BVO gym</i>	1202
		<i>aantal zalen</i>	2,64
		<i>uur bewegingsonderwijs</i>	105,6

3.2 Verenigingen

Verschillende sportverenigingen maken gebruik van de binnensportzalen zowel voor het vervullen van de trainings- als wedstrijden gedurende doordeweekse dagen van 16:00-23:00 uur en in het weekend. Onderstaand een overzicht van de hoofdgebruikers:

- Bax zaalvoetbal
- Bacluvo Badminton
- HV Foreholte
- TOP korfbal
- Forwodians Basketbal
- Inspiration Twirl
- Tacoyo
- VCS volleybal
- Return turnen
- Dynamo badminton
- HV Warmunda

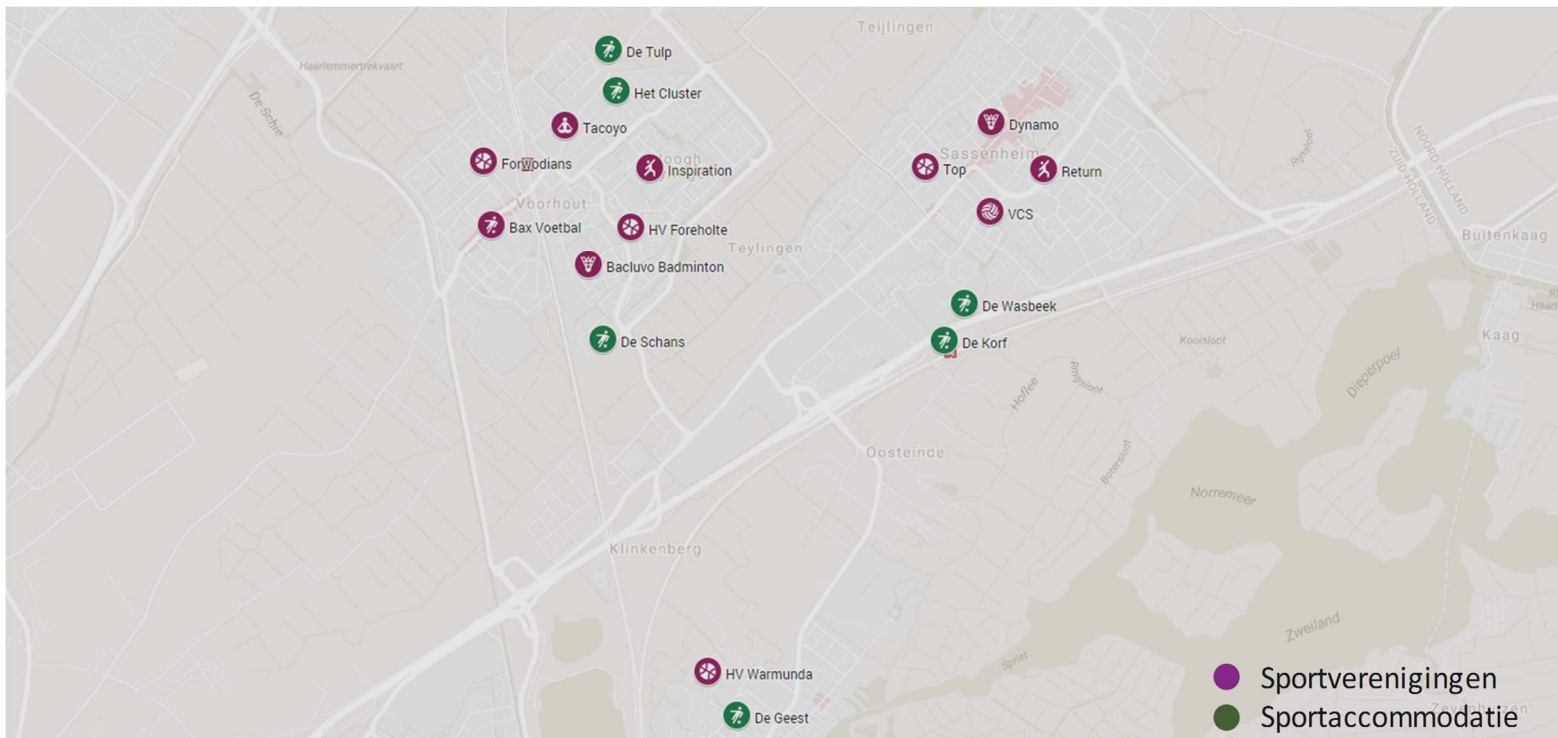
Deze hoofdgebruikers zijn ten behoeve van dit onderzoek benaderd om gegevens omtrent behoefte en ontwikkelingen met ons te delen.

Al deze verenigingen maken op dit moment voor zowel trainings- als wedstrijden o.a. gebruik van de zalen die door Stiwa geëxploiteerd worden. Aan het begin van elk seizoen inventariseert Stiwa de trainings- en wedstrijdbehoefte. Op basis van deze inventarisatie worden de roosters opgesteld. Deze behoefte is per maand verschillend en afhankelijk van het seizoen en type sport. Zo maakt een groot deel van de verenigingen enkel in de wintermaanden gebruik van de binnensportaccommodaties.

3.2.1 Aanvullende behoefte

Uit een eerdere inventarisatie van Stiwa is gebleken dat HV Foreholte, TOP korfbal en Forwodians basketbal het gewenste aantal trainingsuren in de wintermaanden niet kan invullen in de door Stiwa geëxploiteerde zalen. Gedurende het seizoen 2016-2017 hebben ze als gevolg hiervan met meer dan het gewenste aantal teams in een zaal getraind of moesten er teams noodgedwongen uitwijken naar sporthallen in buurgemeenten.

Per vereniging gaan we nader in op de aanvullende behoeften die wordt ervaren. Ook volleybalverenigingen VCS heeft aangegeven de gewenste uren niet kwijt te kunnen in de accommodaties in Sassenheim. Gedurende het seizoen 2016-2017 is dit echter opgelost door het Cluster in Voorhout te huren.

HV Foreholte - Voorhout

Op dit moment telt de vereniging 281 leden verdeeld over 24 teams. Voor trainingen maakt de vereniging gebruik van de sporthallen de Tulp en de Geest in Voorhout. In de periode van oktober tot en met maart spelen alle teams in de zaal. Dit komt neer op een ideale trainingsbehoefte van 30 uur per week.

Voor het bepalen van de trainingsbehoefte wordt onderscheid gemaakt tussen het niveau van de teams. 5 teams spelen op hoog niveau en trainen minimaal 2 keer in de week gedurende minimaal 2 uur in een hele hal. De overige teams spelen idealiter op 1/3 hal (1 zaaldeel). Omdat de gewenste 30 trainingsuren momenteel niet geheel in de gemeente Teylingen gemaakt kunnen worden, wordt noodgedwongen uitgeweken naar sportaccommodaties buiten de gemeente zoals de Schelft in Noordwijkerhout en de

Middelmors in Rijnsburg. Op het hoogtepunt gaat dit om 4 uur in de week.

Inclusief de uren die de vereniging uitwijkt naar een andere gemeente bedragen de werkelijke trainingsuren op dit moment 23,25 uur per week. Dat betekent dat Foreholte niet haar volledige behoefte van 30 uur weet in te vullen op dit moment. Er is bij Foreholte derhalve op dit moment een aanvullende behoefte van zo'n **7 trainingsuren** per week in minimaal 1/3 hal (1 zaaldeel). Foreholte is/wil met de gemeente Noordwijk in gesprek over het eventueel gebruik van de gerenoveerde sporthal Duinwetering.

TOP korfbal - Sassenheim

De vereniging TOP is gevestigd in Sassenheim en heeft op dit moment 500 leden verdeeld over ca. 40 teams, waarvan 2 selectieteams.

In de periode van oktober tot en met maart spelen alle teams in de zaal. Hoewel sporthal de Korf bijna volledig ter beschikking staat van deze vereniging loopt zij momenteel tegen een aantal problemen aan.

De wens is om met alle teams, met uitzondering van de selectieteams en de jongste jeugdteams, te trainen in een halve hal. De selectieteams trainen idealiter in een hele hal en de jongste jeugdteams (ca. 18 teams) in 1/3 hal.

Op basis van de huidige roosters spelen vrijwel alle teams echter in 1/3 hal (1 zaaldeel). Om te voldoen aan de gewenste zaalindeling (2 teams per hal) is er een aanvullende trainingsbehoefte van **10 à 15 trainingsuren** per week (in een halve hal).

Forwodians Basketbal - Voorhout

Basketbalvereniging Forwodians maakt gebruik van sporthal de Schans. Omdat de Schans maar over 1 'officieel' wedstrijdveld beschikt trainen de teams op een half veld. Vooral voor de oudere teams is het wenselijk minimaal eens per week op een volledig veld te trainen. Het rooster van de Schans maakt het momenteel niet mogelijk deze uren in te roosteren. Daarom maken 5 teams voor 1 van de 2 wekelijkse trainingen gebruik van sportaccommodaties buiten de gemeente Teylingen. Gedurende **7 trainingsuren** per week wordt er een volledig veld gehuurd in de Northgo hal in Noordwijk en de Schelft in Noordwijkerhout. De trainingstijd van deze 5 teams varieert van 1,25 uur tot 1,75 uur.

3.2.2 Functionele behoefte

Naast het kunnen beschikken over voldoende trainingscapaciteit, stellen verenigingen ook kwalitatieve eisen aan de accommodaties. Verschillende verenigingen hebben aangegeven functionele beperkingen te ondervinden in de zalen waar zij trainen en/of wedstrijden spelen.

Inspiration Twirl - Voorhout

Twirlvereniging Inspiration hoort bij de top van Nederland. Om optimaal te kunnen trainen heeft de vereniging een hoogte van minimaal 12 meter nodig. Geen enkele accommodatie in Teylingen voldoet hieraan. Om toch "hoog" te kunnen trainen worden er regelmatig zalen gehuurd in Almere, Den Haag en Hoofddorp. De vereniging geeft tevens aan graag al haar trainingsactiviteiten op 1 locatie te willen concentreren in Teylingen: bij voorkeur in de Schans, ondanks dat deze hal niet voldoet aan de gewenste hoogte. Tevens organiseert de vereniging 3 wedstrijden per jaar, waarvan er 1 in de Tulp. Omdat ook deze hal niet voldoet aan de gewenste hoogte worden de andere 2 wedstrijden in Leiden georganiseerd.

Forwodians Basketbal - Voorhout

De Schans voldoet niet aan de minimale afmetingen (uitloop) die de NBB stelt. Vooral bij de teams die op hoger niveau spelen vormt dit een probleem. Gezien de afmetingen van de hal (30*24) kan aan weerszijden van het veld slechts 1m uitloop worden aangehouden. Onder de basket wordt hierdoor direct tegen een muur aangelopen.

De bond (NBB) hanteert normafmetingen van 28x15 meter voor een sportzaal ten behoeve van basketbal met uitloopmogelijkheden van 2 meter rondom het speelveld.

TOP korfbal - Sassenheim

Omdat de vereniging in de hoogste klasse speelt, worden hogere eisen gesteld aan de wedstrijdfaciliteiten. Zo is de tribune, met 450 zitplaatsen, in de Korf te klein. De wedstrijden die op het hoogste niveau gespeeld worden, zijn via Ziggo Sport te volgen. Hiervoor dient een livestream gefaciliteerd te worden, maar het geschikt maken van de zaal voor filmopnames vergt op dit moment veel inspanningen. Voor de benodigde ombouwwerkzaamheden zou de zaal overdag voor de filmploeg beschikbaar moeten zijn. Omdat de hal overdag door het Rijnlands Lyceum, ten behoeve van het bewegingsonderwijs, gebruikt wordt is dit moeilijk te bewerkstelligen. Tenslotte wordt de uitloop in de Korf (44*24) als te minimaal ervaren. De bond (KNKV) onderschrijft deze ervaring echter niet. De bond (KNKV) hanteert normafmetingen voor zaalkorfbal van 40x20 meter met een minimale opstakelvrije uitloop van 1 meter rondom het speelveld. Daarmee voldoet de Korf aan de eisen die de bond aan zaalkorfbal stelt.

3.2.3 Topsportbehoefte

Binnen de gemeente Teylingen zijn er bij verschillende verenigingen teams die op hoog niveau (selectie, eredivisie, interlands) de sport beoefenen. Het bedrijven van topsport heeft op 2 niveaus gevolgen voor de vraag naar binnensportaccommodaties:

- Enerzijds kennen deze teams een hogere trainingsbehoefte. Zo trainen deze teams vaker (3x) en langer (2 uur) per week en is de beschikking tot een hele hal, vaak gedurende het hele seizoen, noodzakelijk.

De druk op sportaccommodaties neemt hierdoor toe.

- Anderzijds genereren deze teams een gemeente overstijgende aantrekkingskracht. Dat wil zeggen dat talenten vanuit de hele regio zich aansluiten bij de club om op hoog niveau de sport te kunnen beoefenen. Zo zijn de leden die aangesloten zijn bij een topsportvereniging uit de gemeente Teylingen onder andere afkomstig uit Leiden, Zoetermeer en Den Haag. Het faciliteren van sportaccommodaties voor topsportteams is hiermee niet enkel een noodzaak vanuit de gemeente, maar zou regionaal bekeken moeten worden.

Uit een eerste inventarisatie is gebleken dat de volgende verenigingen een topsportbehoefte kennen:

- TOP Korfbal heeft 2 selectieteams. Zij spelen op het hoogste niveau in hun leeftijdsklasse. Zo zijn ze in 2011, 2014 en 2016 landskampioen geworden. Deze teams trainen 3 keer in de week in een hele hal. Daarnaast telt de vereniging 5 internationals. Deze spelers zouden ook overdag willen trainen. Dat is op dit moment in de Korf niet mogelijk omdat de hal dan gebruikt wordt door het Rijnlands Lyceum.
- Het Dames 1 team van HV Foreholte speelt in de eredivisie. Dit selectieteam traint 3 keer in de week in een hele hal gedurende het hele jaar. Daarnaast heeft de vereniging nog 4 teams die op hoog niveau handbal beoefenen. Voor deze teams geldt een trainingsbehoefte van minimaal 2 keer per week in een hele hal.
- Tenslotte behoort de twirlvereniging Inspiration tot de top van Nederland en hebben zij afgelopen jaar deelgenomen aan het EK Twirl in Kroatië. Daar hebben zij 4 Europese titels in de wacht gesleept.

Bevindingen

Binnen de gemeente Teylingen zijn er 3 teams van verschillende verenigingen die in de eredivisie spelen. Deze teams kennen een totale trainingsbehoefte van 18 uur in een hele hal per week.

Daarnaast zijn er nog 4 teams die op hoog niveau spelen waarvan de trainingsbehoefte ook hoog is, minimaal 16 uur per week in een

hele hal. De twirlvereniging speelt ook op topsportniveau en ervaren op dit moment functionele problemen. Om “hoog” te kunnen trainen hebben zij behoefte aan een hal van 12 meter hoog. Er is binnen de gemeente Teylingen geen enkele sportaccommodatie die aan die hoogte voldoet.

De verenigingen TOP, HV Foreholte en de Forwodians hebben voor het seizoen 2016-2017 een structureel ruimtetekort ervaren. Het totale ruimtetekort komt neer op minimaal 36,5 trainingsuren in een zaaldeel per week en ziet er per vereniging als volgt uit:

Vereniging	Tekort
HV Foreholte	7 uur - min. 1 zaaldeel
TOP korfbal	7,5 uur - 3 zaaldelen
Forwodians	7 uur - 1 zaaldeel
Min. tekort per week	36,5 uur - 1 zaaldeel

Om het ruimtetekort te minimaliseren trainen er veelal meer dan het aantal gewenste teams op een veld of worden accommodaties buiten de gemeente Teylingen gehuurd. HV Foreholte heeft afgelopen seizoen 4 uur per week buiten de gemeente getraind. Forwodians basketbal heeft voor 7 uur per week een zaal gehuurd buiten de gemeente Teylingen. In totaal zijn er voor het seizoen 2016-2017 dus 11 trainingsuren per week ingeroosterd bij accommodaties buiten de gemeente Teylingen.

Kern	school	klokuren gym	het cluster	de Tulp	de Schans	de Geest	de Korf	de Wasbeek geheel
PRIMAIR ONDERWIJS								
normatief								
klokuren beschikbaar (26 uur per zaaldeel)			26	52	26	52	78	104
Voorhout	Antonius	6		6				
	Emmaus	6		6				
	Andreas	10,5		10,5				
3 locaties	De Achtbaan	24	8	8	8			
2 locaties	De Regenboog	13,5	6,75		6,75			
Warmond	De Waaier	6				6		
	Het landtgoed	6				6		
Sassenheim	De Overplaats	10,5						10,5
	De Rank	10,5						10,5
	Het Bolwerk	7,5						7,5
	De Springplank	10,5						10,5
	De Kinderburg	10,5						10,5
	De Startbaan	7,5						7,5
behoefte klokuren PO per accommodatie			14,75	30,5	14,75	12	0	57
VOORTGEZET ONDERWIJS								
klokuren beschikbaar (40 uur per zaaldeel)			40	80	40	80	120	120
resterende klokuren VO (-behoefte klokuren PO)			25,25	49,5	25,25	68	120	63
Sassenheim	Rijnlands Lyceum	132					120	12
Voorhout	Teylingen college KTS	9		6	3			
resturende klokuren gym per accommodatie			25,25	43,5	22,25	68	0	51

4 Huidige bezetting

4.1 Onderwijs

Het aanbod aan bewegingsonderwijs voor het primair en voortgezet onderwijs wordt bepaald aan de hand van het aantal beschikbare zaaldelen en wordt uitgedrukt in klokuren gym. Ten behoeve van het primair onderwijs staat elk zaaldeel, op basis van het lesrooster, 26 uur per week ter beschikking van het bewegingsonderwijs. De capaciteit aan bewegingsonderwijs ten behoeve van het voortgezet onderwijs behelst 40 uur per week.

Primair onderwijs

In bovenstaand schema is te zien wat de beschikbare klokuren bewegingsonderwijs zijn per sportaccommodatie. De locatie van de school is bepalend waar de klokuren gym ingeroosterd worden. Zichtbaar is dat binnen de kernen de klokuren gym van elke school ingedeeld worden binnen 1 sportaccommodatie. De beschikbare klokuren gym zijn ruim voldoende om de normatieve klokuren gym te faciliteren.

Voortgezet onderwijs

Op basis van het lesrooster geldt voor het voortgezet onderwijs dat elk zaaldeel 40 uur per week ter beschikking staat van het bewegingsonderwijs. Deze beschikbare uren overlappen de beschikbare uren voor het primair onderwijs. Voor het berekenen van de bezetting hebben we de benodigde klokuren vanuit het primair onderwijs van de beschikbare klokuren, ten behoeve van het voortgezet onderwijs, afgetrokken. De resterende klokuren per accommodatie worden in het bovenstaande overzicht weergegeven.

Het Teylingen College - KTS in Voorhout beschikt over 2 eigen gymzalen en een zwembad die allen ingezet worden ten behoeve van het bewegingsonderwijs. De eigen capaciteit aan sportfaciliteiten is net te beperkt om de huidige vraag aan bewegingsonderwijs op te vangen. Daarom huurt het Teylingen College in de wintermaanden (okt - mei) voor 9 uur in de week een zaaldeel in de Tulp en de Schans in Voorhout. In deze zalen zijn nog voldoende klokuren beschikbaar om deze klokuren te faciliteren.

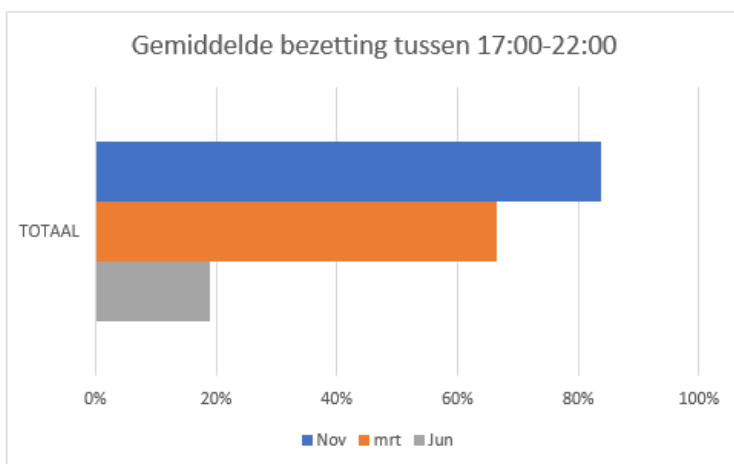
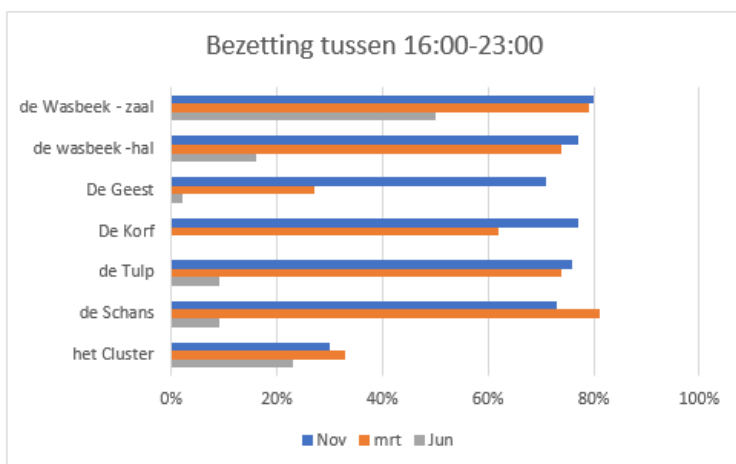
Het Rijnlands Lyceum uit Sassenheim heeft een normatieve behoefte aan bewegingsonderwijs van 132 uur per week. De klokuren worden ingeroosterd in de Wasbeek en de Korf. Na het inroosteren van de klokuren voor het primair onderwijs is er binnen deze accommodaties nog 183 uur per week aan bewegingsonderwijs beschikbaar. Het Rijnlands Lyceum heeft normatief behoefte aan 132 uur, wat betekent dat nog 51 uur verdeeld over verschillende zaaldelen beschikbaar zou moeten zijn.

Ook de behoefte vanuit het voortgezet onderwijs kan ruimschoots gefaciliteerd worden in de beschikbare sportaccommodaties. De totale restcapaciteit van alle door Stiwa geëxploiteerde sportzalen gedurende de onderwijstijden bedraagt berekend naar het aantal zaaldelen 210 uur.

Bevindingen

Het overzicht laat zien dat binnen elke kern de normatieve behoefte aan klokuren bewegingsonderwijs ruimschoots past binnen het aanbod aan zaaldelen. Er is in elke accommodatie nog capaciteit beschikbaar om eventuele wijzigingen op te vangen.

4.2 Verenigingen

Om de huidige bezetting van de zalen vanaf 16:00 uur in kaart te brengen is het rooster van het seizoen 2016-2017 geanalyseerd voor de maanden november, maart en juni. Deze 3 maanden geven een goed beeld van het verloop van de bezetting door het jaar heen. Voor het berekenen van de bezetting is onderscheid gemaakt tussen de doordeweekse dagen en de weekenden.

Op doordeweekse dagen zijn de zaaldelen vanaf 16:00 uur beschikbaar voor de sportverenigingen. Uit het rooster van 2016-2017 blijkt dat de zalen tot ca. 23:00 uur te gebruiken zijn. Deze uren worden voornamelijk ingezet voor trainingen. In een enkel geval worden op doordeweekse avonden ook wedstrijden gespeeld.

Voor het berekenen van de bezetting op doordeweekse dagen van 16:00 tot 23:00 uur zijn de binnensportaccommodaties opgedeeld in het aantal verhuurbare zaaldelen. In bovenstaande grafiek is de bezetting per sportaccommodatie in beeld gebracht. Hierin wordt duidelijk zichtbaar dat de bezetting in november voor de meeste accommodaties hoog is. Alle verenigingen maken in de wintermaanden gebruik van de binnensportaccommodaties. Echter komt de bezetting zelfs in deze maand niet boven de 80% uit. In belangrijke mate wordt dat veroorzaakt doordat de uren tussen 16:00-18:00 uur en na 22:30 uur in veel gevallen niet benut worden. De gemiddelde

bezetting in november komt daardoor uit op 69%.

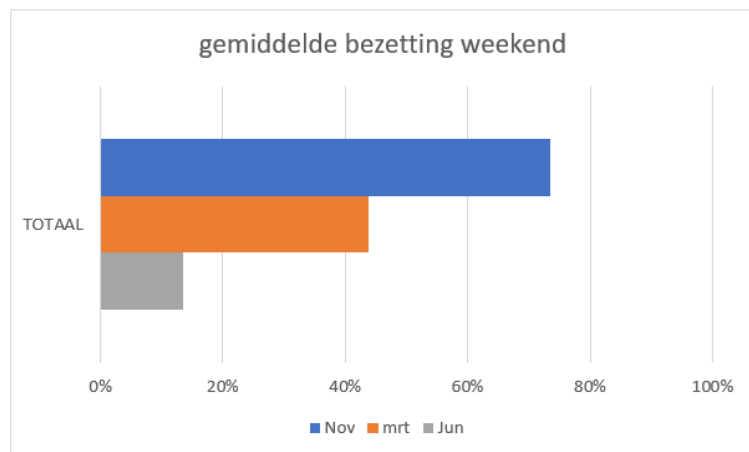
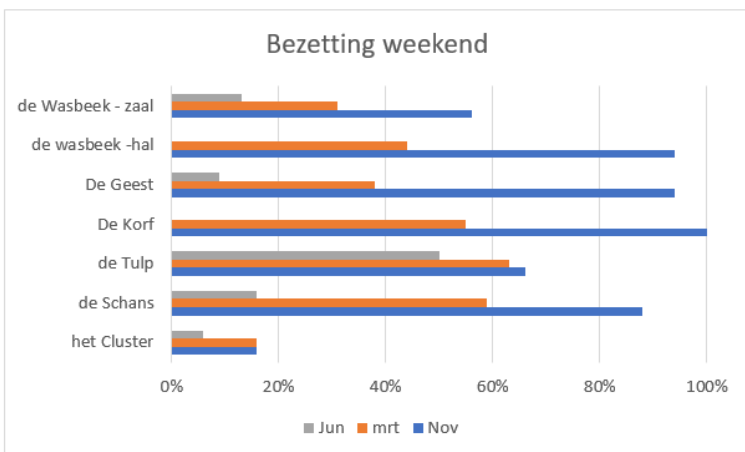
Ook de bezetting in maart is in de meeste accommodaties nog aan de hoge kant, echter worden hier de verschillen tussen de accommodaties groter. Zo is de bezetting van de Wasbeek vergelijkbaar met de bezetting in november, maar is de bezetting van de Geest afgenomen naar 27%. Ook de bezetting van de Korf is in maart al aanzienlijk teruggelopen. Een groot deel van de verenigingen die de accommodaties enkel in wintermaanden benut maken in maart weer gebruik van de buitenvelden.

In de grafiek is te zien dat in de maand juni de accommodaties nauwelijks nog gebruikt worden. De gemiddelde bezetting is teruggelopen naar 19%. Waar mogelijk vervullen de verenigingen vanaf april de trainingsuren op de buitenvelden.

4.2.1 Afname uren praktijk

Hoewel de accommodaties feitelijk van 16:00 tot 23:00 uur te gebruiken zijn, komt dit in de praktijk nauwelijks voor. In de praktijk blijkt dat de accommodaties doorgaans vanaf 17:00 tot 22:00 uur ingeroosterd worden.

In bovenstaande grafiek is dan ook te zien dat de bezetting binnen het tijdvak 17:00-22:00 uur van alle accommodaties gezamenlijk aanzienlijk hoger uitvalt. In de maand november komt de bezetting zelfs boven de 80% uit. Zowel de Tulp, de Korf als de Wasbeek (hal) kennen in de maand november

een bezetting van ruim 90%. Enkel het Cluster wordt, vanwege de beperkte sportmogelijkheden, niet optimaal bezet (41%). Het rooster van de Schans, de Wasbeek en de Geest vertoont niet ingeroosterde (tussen)uren, waardoor de bezetting van deze accommodaties varieert tussen de 80-90%. De grafiek laat tevens zien dat de bezetting in de maand maart al aanzienlijk is afgenomen ten opzichte van november. In juni is de bezetting van de sportaccommodaties nog geen 20%.

4.2.2 Bezetting weekend

In het weekend worden de accommodaties voornamelijk gebruikt voor het spelen van wedstrijden. De openingstijden van de accommodaties in het weekend worden afgestemd op het gebruik en zijn niet elke week hetzelfde. Gedurende de openingstijden is er altijd iemand vanuit Stiwa aanwezig. Uit de roosters blijkt dat in het weekend de meeste accommodaties tussen 10:00 en 18:00 uur gebruikt worden. Dit tijdvak is gehanteerd bij de analyse van de bezetting van de zalen in het weekend. In enkele gevallen worden de zalen ook buiten dit tijdvak gebruikt.

Bovenstaande grafieken geven de bezetting per accommodatie weer. Hierin is dezelfde tendens zichtbaar als bij de bezetting van de accommodaties op doordeweekse dagen. In november is de bezetting, op het Cluster na, voor alle accommodaties hoog. Vrijwel alle verenigingen gebruiken de zalen voor het spelen van wedstrijden. In maart zie je de bezetting al aanzienlijk teruglopen, omdat

voor een aantal verenigingen het veld seizoen gestart is. En in juni worden de zalen nauwelijks nog gebruikt voor het spelen van wedstrijden.

Hoewel de bezetting gedurende de wintermaanden hoog is, heeft geen enkele vereniging aangegeven problemen te ondervinden met het inroosteren van wedstrijden.

Bevinding

Uit de analyse van de roosters blijkt dat er sprake is van piekmaanden. Dit zijn maanden waarin de druk op de binnensportaccommodaties het hoogst is. De verenigingen hebben aangegeven doorgaans van oktober tot en met maart gebruik te maken van de binnensportaccommodaties. Zichtbaar wordt dat in de maand november de druk op de accommodaties hoog is. De bezetting van de accommodaties in de maand maart neemt al aanzienlijk af ten opzichte van november. In maart begint voor een aantal verenigingen namelijk het veldseizoen en wordt erbuiten getraind. In juni worden de accommodaties nauwelijks meer gebruikt. Geconcludeerd kan worden dat er gedurende 5 maanden sprake is van piekbelasting.

Hoewel de accommodaties tussen 16:00-23:00 uur te gebruiken zijn voor verenigingen blijkt in de praktijk dat deze uren niet representatief zijn. Gezien de roosters worden de accommodaties hoofdzakelijk gebruikt tussen 17:00-22:00 uur. Ook binnen dit tijdvak is de bezetting in de piekmaanden niet 100%. Dit is het gevolg van (tussen)uren

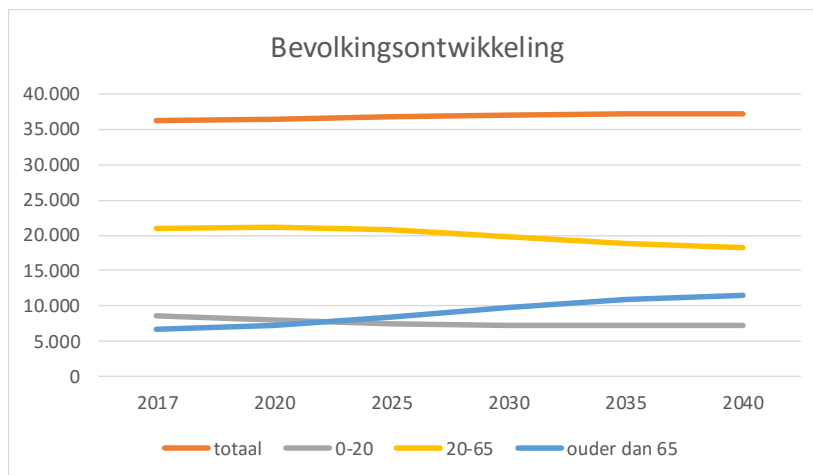

Aantal vrije uren in zaaldeel (nov-dec)				
	Zaaldelen	voor 17:00	tussen 17:00-22:00	tussen 22:00-23:00
Het Cluster	1	5	13	5
De Schans	1	3	3	3
De Tulp	2	6	4,5	5
De Korf	3	10,5	0	6
De Geest	2	7	4	9
De Wasbeek - hal	3	12	6	7
De Wasbeek - zaal	1	3	5,5	4
TOTAAL	13	46,5	36	39

die niet ingeroosterd worden. Op basis het rooster in november-december is inzichtelijk gemaakt hoeveel uren er structureel niet ingeroosterd worden. Er is onderscheid gemaakt tussen de uren vóór 17:00 uur, tussen 17:00-22:00 uur en tussen 22:00-23:00 uur. Het gaat hier om versnipperde uren door de week heen en vrije halve uren zijn hierin ook meegenomen. Bovenstaande tabel laat de beschikbare zaaldelen (in uren) per sportaccommodatie zien. Zo is er in de Tulp tussen 17:00-22:00 uur nog 4,5 uur per week een zaaldeel beschikbaar. Bij de Korf zijn er tussen 17:00-22:00 uur geen vrije zaaldelen. Dit toont aan dat het mogelijk is om de uren 'dicht te roosteren'.

Binnen de gemeente Teylingen zou er in een piekmaand nog **36 uur** per week een zaaldeel tussen 17:00-22:00 uur ingeroosterd kunnen worden. In de uren na 22:00 uur is er zelfs nog **39 uur** per week een zaaldeel beschikbaar. Het tekort van ca. **36,5** trainingsuren per week in een zaaldeel zou feitelijk binnen deze openstaande uren ingevuld kunnen worden.

5 Ontwikkelingen

5.1 Demografische ontwikkeling

Uit bevolkingscijfers van het CBS blijkt dat de gemeente Teylingen de komende jaren, net als voorgaande jaren, een lichte groei van de bevolking doormaakt. In de grafiek is te zien dat deze groei zich manifesteert binnen de groep ouderen (>65-jarigen). Het aantal 20-65-jarigen blijft tot 2025 stabiel, daarna zal een lichte daling ingezet worden. Voor de jeugd (0-20-jarigen) geldt dat de populatie de komende jaren licht daalt en vanaf omstreeks 2025 stabiliseert. Geconcludeerd kan worden vanuit deze demografische ontwikkelingen dat de gemeente Teylingen weliswaar in bevolkingsaantal groeit, maar dat dit voortkomt uit een licht vergrijzende samenstelling.

Juist binnen de leeftijdsgroepen waar de verenigingen haar actieve sporters uit genereren is sprake van een verwachte daling. Daar komt bij dat landelijk gezien sprake is van dalende participatie in verenigings-/teamsporten. De belasting op de zalen zal de komende jaren dus afnemen.

5.2 Ontwikkelingen onderwijs

De prognoses van het aantal basisschool-leerlingen laten zien dat er binnen de gemeente Teylingen een daling van het aantal leerlingen te verwachten is. Deze daling is echter niet in elke kern zichtbaar. Binnen

Voorhout zal het aantal leerlingen de komende jaren licht stijgen/stabiliseren als gevolg van nieuwe woningbouw-ontwikkelingen. De kernen Warmond en Sassenheim krijgen te maken met een daling van het aantal leerlingen. Deze prognoses sluiten aan bij de demografische ontwikkelingen die hiervoor zijn geschetst.

Kern	School	2017	2020	2025	2035
Voorhout	Antonius	155	138	147	149
	Emmaus	141	155	157	162
	Andreas	229	238	245	250
	De Achtbaan	577	520	554	560
	De Regenboog	320	296	313	318
Totaal Voorhout		1422	1347	1416	1439
Warmond	De Waarier	138	130	112	109
	Het Landgoed	172	165	143	140
Totaal Warmond		310	295	255	249
Sassenheim	De Overplaats	228	222	214	216
	De Rank	260	243	234	236
	Het Bolwerk	197	192	187	189
	De Springplank	231	212	205	206
	De Kinderburg	243	240	232	234
	De Startbaan	191	190	184	185
Totaal Sassenheim		1350	1299	1256	1266

Dit heeft tot gevolg dat de behoefte aan bewegingsonderwijs in de kern Voorhout nagenoeg gelijk blijft. In de kernen Warmond en Sassenheim daalt de behoefte.

De prognoses van het voortgezet onderwijs laten eenzelfde tendens zien. Ook hier wordt zichtbaar dat het aantal leerlingen de komende jaren afneemt:

Kern	School	2017	2020	2025	2035
Sassenheim	SGM 't Rijnlands	1423	1210	1090	1022
Voorhout	Teylingen College	854	842	792	772
Totaal		2277	2052	1882	1794

In deze prognoses is de samenvoeging van het ISK (internationale schakelklas) uit Katwijk met het Teylingen College - KTS niet opgenomen. Naar verwachting zal het ISK volgend jaar bij het Teylingen College gevoegd worden. Dit heeft een toename van ca. 80 leerlingen tot gevolg. Deze groei resulteert in een toenemende vraag aan uren bewegingsonderwijs van 15 uur per week. Gelet op de berekende ruimte in de beschikbare capaciteit tijdens onderwijsuren (210 uur zaaldeelcapaciteit per week), moet deze aanvullende behoefte vanuit het onderwijs binnen de bestaande accommodaties in te vullen zijn.

5.3 Ontwikkelingen verenigingen

Onderzoek naar de ontwikkeling van de verenigingen in de afgelopen jaren toont aan dat de afgelopen 5 jaar het aantal leden nagenoeg gestabiliseerd is. De meeste verenigingen verwachten dat deze stabilisering zich de komende jaren doorzet. Gelet op de demografische ontwikkelingen, betekent dat wel dat de sportparticipatie moet toenemen.

De sportparticipatie kan toenemen doordat:

- relatief meer mensen in de gemeente zich aanmelden bij een sportvereniging;
- verenigingsleden langer lid blijven en op hogere leeftijd blijven doorsporten;
- meer mensen van buiten de gemeente lid worden van een Teylingse vereniging.

Los van de demografische ontwikkelingen en landelijke trends hebben verenigingen natuurlijk ook ambities en doelstellingen. Zo heeft HV Foreholte de afgelopen jaren juist een groei van ca. 55 leden (24%) doorgemaakt ten opzichte van het ledenaantal in 2014. Zij zien deze ledenaanwas zowel bij de jeugd als bij de senioren. Het grootste deel van de leden komt uit Voorhout. Door het spelen op hoog niveau zien zij echter ook een aanwas van talenten van buiten de gemeente. De komende jaren verwachten deze vereniging verder te groeien. Dat betekent dus dat ofwel relatief meer Teylingers moeten gaan handballen binnen de eigen gemeentegrenzen, ofwel meer handballers van buiten Teylingen zich aan deze vereniging moeten gaan verbinden.

Ook van korfbalvereniging TOP is het de ambitie de komende jaren te groeien. Het spelen op hoog niveau heeft ook hier aanwas van leden buiten de gemeente tot gevolg. Maar aangezien het ledenaantal de afgelopen jaren is gestabiliseerd, verwachten zij dat de werkelijke groei nihil zal zijn.

Bevindingen

De komende jaren zal het aantal 65+'ers binnen de gemeente Teylingen aanzienlijk toenemen. Daar staat tegenover dat het aantal 0-20- en 20-65-jarigen de komende jaren naar verwachting gaat dalen. Dit wordt ook zichtbaar in de leerlingprognoses. De daling van het aantal 0-20-jarigen is het sterkst aanwezig in de kernen Warmond en Sassenheim. Binnen kern Voorhout zal het aantal 0-20-jarigen eerder stabiliseren.

Landelijk is een trend zichtbaar dat verenigings-/teamsporten aan populariteit inboeten en steeds meer mensen voor individuele en niet georganiseerde sporten kiezen. Participatie in verenigingssporten neemt derhalve af.

Op basis hiervan kunnen we redelijkerwijs veronderstellen dat verenigingen in Teylingen de ledenaantallen zullen zien dalen in de komende jaren.

Dat hoeft niet te betekenen dat alle verenigingen in ledenaantal zullen dalen: de belangstelling voor en populariteit van sporten kan binnen de bevolking van Teylingen verschuiven. En met name verenigingen die op topniveau sporten kennen als gevolg daarvan een hogere populariteit en trekken ook regionaal enkele nieuwe leden.

Natuurlijk laat de toekomst zich moeilijk voorspellen, zeker waar zoveel omgevingsfactoren een rol spelen bij hoe verenigingen zich zullen ontwikkelen. Hoewel meer verenigingen de ambitie hebben om te groeien, is er maar 1 vereniging (HV Foreholte) die nog echt verdere groei verwacht.

Gelet op de combinatie van dalende bevolkingscijfers in de voor sportverenigingen belangrijkste leeftijdscategorieën en het feit dat een aantal clubs op topniveau sporten, is

het redelijk te veronderstellen dat het totale bestand aan verenigingsleden niet zal stijgen, maar eerder iets zal dalen. De behoefte aan sportzalen zal hiermee in de komende jaren ook afnemen.

Dat betekent niet dat de huidige knelpunten zichzelf zullen oplossen in de komende tijd. Enerzijds worden er capaciteitsproblemen ervaren en anderzijds blijft ook de behoefte aan meer functionaliteit ten behoeve van topsport aanwezig. Voor de komende jaren zal derhalve een oplossing gezocht moeten worden om vraag en aanbod naar binnensportaccommodaties beter op elkaar af te stemmen en topsportfaciliteiten te creëren.

6 Conclusie

Uit de inventarisatie valt te concluderen dat de gemeente Teylingen beschikt over een gevarieerd aanbod aan binnensportaccommodaties. Deze accommodaties voldoen in de basis aan de sportbehoefte die er vanuit het onderwijs en de breedtesport binnen de gemeente Teylingen bestaat. Oftewel de beschikbare uren aan zaalcapaciteit zijn feitelijk toereikend om de gewenste trainingsuren en uren bewegingsonderwijs in te roosteren. In de praktijk worden echter de volgende knelpunten geconstateerd waardoor een optimale benutting van de zalen op dit moment niet aan de orde is en een capaciteitstekort wordt ervaren:

- Hoewel de sportaccommodaties van 16:00 tot 23:00 uur tot beschikking staan voor de verenigingen blijkt het werkelijk gebruik zich te concentreren tussen 17:00-22:00 uur. Uren tussen 16:00 en 17:00 uur worden nauwelijks gebruikt en ook na 22:00 uur wordt er nauwelijks meer getraind.
- Bovenstaand punt heeft tot gevolg dat gedurende de 5 piekmaanden de behoefte aan trainingsuren tussen 17:00-22:00 uur van een drielal

verenigingen dusdanig is dat zij zich genoodzaakt zien uit te wijken naar sportaccommodaties buiten de gemeente Teylingen of met meer dan het gewenste aantal teams in een zaal(deel) trainen.

- De roosters laten tevens zien dat er in de piekmaanden structurele niet gebruikte (tussen)uren ontstaan. Hoewel verenigingen een ruimtetekort ervaren lijkt het alsof er nog meer uren in te roosteren zijn, zei het na wat verschuivingen in het rooster en het loslaten van de gebruikelijke trainingsaccommodatie en -tijden.

Buiten dat de gemeente Teylingen in de basis voldoet in het aanbod ten behoeve van het bewegingsonderwijs en de breedtesport zijn er op het gebied van top- en talentontwikkelingen aanvullende behoeftes waar de gemeente op dit moment niet in voorziet, te weten:

- Binnen de gemeente Teylingen wordt er door verschillende verenigingen op topsportniveau gespeeld. Het bedrijven van topsport heeft een grote druk op de binnensportaccommodaties tot gevolg. Zo trainen deze teams 3x in de week gedurende 2 uur op een heel veld, vaak

gedurende het hele seizoen. Internationals hebben daarnaast de behoefte om ook overdag te trainen. TOP korfbal heeft op dit moment 2 selectieteams en 5 internationals. Het Dames 1 team van HV Foreholte speelt op dit moment eredivisie. Nog eens 4 teams binnen HV Foreholte spelen op hoog niveau. 3 teams binnen de gemeente Teylingen bedrijven op dit moment topsport, wat een minimale trainingsbehoefte van **18 uur** per week op een heel veld (3 zaaldelen) tot gevolg heeft.

- Naast een hoge trainingsbehoefte kent topsport en talentontwikkeling ook functionele behoeften. Om optimaal te kunnen trainen voor (internationale) wedstrijden is het de wens van twirlvereniging Inspiration om te beschikken over een zaal van 12 meter hoogte. Wedstrijdfaciliteiten als een grote tribune zijn nodig om het publiek een plek te geven. De tribune van de Korf met 450 zitplaatsen en de Tulp met 510 zitplaatsen is te klein. Een tribune met ca. 1.100 zitplaatsen is gewenst. Tenslotte dienen wedstrijdzaal te voldoen aan de eisen die de bond aan het veld (incl. uitloop) stelt. De uitloop van sportzaal de Schans voldoet niet aan de eisen die de NBB stelt. Daarom is deze zaal niet geschikt voor het spelen van wedstrijden op hoger niveau.

7 Oplossingsrichtingen

Om de knelpunten zoals in hoofdstuk 6 beschreven op te kunnen lossen is er een aantal oplossingsrichtingen denkbaar, onderscheid makend in optimaliseren van de zaalbezetting ten behoeve van de breedtesport en bewegingsonderwijs en het faciliteren van topsport en talentontwikkeling.

7.1 Optimaliseren zaalbezetting

1. Sporthal de Tulp opdelen in 3 zaaldelen

Sporthal de Tulp zou gezien de afmetingen van de hal opgedeeld kunnen worden in 3 zaaldelen. Op dit moment kan de zaal opgedeeld worden in 1/3 zaal en 2/3 zaal. Door de opdeling in 3 zaaldelen wordt het aanbod in zaaldelen en trainingsmogelijkheden uitgebreid met 40 uur in een zaaldeel per week. Bovendien is het mogelijk om verschillende sporten tegelijkertijd in de zaaldelen te laten trainen. Niet is onderzocht of dit technisch uitvoerbaar is. Hetzelfde is ook mogelijk voor sporthal de Geest in Warmond. Omdat de

bezetting van sporthal de Geest niet tot problemen leidt is deze ingreep niet urgent.

- + Uitbreiden van het aanbod aan trainingsuren aan zaaldeel van 40 uur per week.
- + Roostermogelijkheden worden vergroot en er kan beter ingespeeld worden op de sportbehoefte.
- De differentiatie aan type hallen neemt hierbij af.
- Niet de gehele extra behoefte kan hiermee ingevuld worden.

2A. Roosters optimaliseren

In de huidige roosters is te zien dat er structureel niet ingevulde uren in zaaldelen aanwezig zijn. Tussen 17:00-22:00 uur is er gedurende 36 uur per week een zaaldeel structureel beschikbaar. Tussen 22:00-23:00 uur is er 39 uur een zaaldeel structureel niet ingeroosterd. Halve tussenuren zijn hierin ook opgenomen. Tussen 17:00-23:00 uur is derhalve 75 uur aan zaaldelen beschikbaar. Door de zalen aansluitend in te roosteren is het mogelijk de roosters te optimaliseren en versnipperde tussenuren effectief in te zetten. Ook de uren na

22:00 uur kunnen gebruikt worden om de zaalbezetting te vergroten.

2B. Efficiënter inroosteren accommodaties

De gemeente Teylingen beschikt momenteel over een gevarieerd aanbod aan type accommodaties, van gymzaal tot sporthal. Elke accommodatie kent zijn eigen trainings- en wedstrijdmogelijkheden. Door specifiek in te spelen op deze mogelijkheden kan de sportbehoefte optimaal bediend worden en zijn optimalisaties in het rooster mogelijk. Zo kunnen de jongste teams bijvoorbeeld trainen in een gymzaal en kan er door de teams die op hoger niveau spelen getraind worden in een zaal die aansluit bij de sportbehoefte.

Zowel oplossingsrichting 2A en 2B vergt van de verenigingen dat zij de gebruikelijke trainingsaccommodaties en -tijden (nog) meer moeten loslaten. Gelet op de bezwaren van verenigingen om op latere tijdstippen te trainen, zou kunnen worden gekeken of gewerkt kan worden met tariefdifferentiatie (daltarief voor de minder populaire uren).

- + Aanvullende behoefte van ca. 36,5 uur kan binnen gemeente Teylingen ingeroosterd worden.
- + Bezetting van de zalen wordt geoptimaliseerd en de sportbehoefte wordt afgestemd op de mogelijkheden van het type accommodatie.
- Draagvlak verenigingen voor het invullen van de uren tussen 22:00-23:00 uur en het invullen van trainingsuren buiten de eigen kern.
- Organisatorische (on)mogelijkheden van de verenigingen.

3. Sportaccommodatie Teylingen College - KTS betrekken

Het Teylingen College - KTS beschikt over 2, los van elkaar staande, gymzalen die momenteel in de avonden enkel door HV Foreholte worden gebruikt. De 2 zalen zijn vergelijkbaar met de gymzaal het Cluster en zijn daarom niet geschikt voor het spelen van wedstrijden (de zalen hebben geen uitloop). Voor trainingen, zij het met name voor jeugdleden, zouden de zalen geschikt zijn. Omdat 1 van de 2 zalen is ingericht voor turnactiviteiten, dient te worden bekeken of

gebruik van deze zaal mogelijk is en ruimte schept in andere sportzalen in de gemeente. Deze oplossingsrichting vraagt wel om nadere verkenning van de mogelijkheden om het gebruik van deze faciliteiten beheersmatig goed in te vullen.

- + Uitbreiden van het aanbod aan trainingsuren aan zaaldelen van 40-80 uur (afhankelijk van de inzetbaarheid van de turnzaal) per week. Dit is meer dan de aanvullende behoefte van 36,5 uur per week in een zaaldeel.
- + Roostermogelijkheden worden vergroot.
- De beperkte zaalafmeting maakt de zalen ongeschikt voor het trainen op hoger niveau. De 2 zalen blijven beperkt inzetbaar.
- Het Teylingen College - KTS is geen voorstander van het verhuren van de zalen. De eventuele exploitatie zal nader onderzocht moeten worden.
- Het veroorzaakt een extra exploitatievraagstuk.

4. Overkappen veld HV Foreholte

In het herinrichtingsplan van sport- en recreatiepark Elsgeest heeft HV Foreholte een overkapping van één van de velden in het plan opgenomen om de capaciteitsproblemen op te lossen. Het gaat hierbij om een trainingshal waarbij in de eenvoudigste variant de vloer aangepast wordt en er zijwanden en een dak worden geplaatst.

- + Uitbreiden van het aanbod aan trainingsuren van 40 uur per week ter grootte van een volledig (buiten)speelveld.
- Het extra aanbod vergroot de leegstand in de maanden buiten de piekperiode.
- Er ontstaat een extra exploitatievraagstuk en mogelijk heeft het gebruik van dit overkapte veld een negatief effect op de exploitatie van Stiwa.

5. Vervangen Schans voor (breedtesport)hal

De Schans is een sportzaal waar de gebruiksmogelijkheden niet optimaal zijn. Gezien de afmetingen is de zaal enkel geschikt voor volleybal, badminton en basketbal. Bovendien is de zaal niet in verschillende zalen op te delen en is de uitloop te klein. Door de Schans te vervangen voor een breedtesporthal wordt de

mogelijkheid geschept de hal weer breed inzetbaar te laten zijn voor alle type sporten binnen de gemeente Teylingen. Bovendien zowel de functionele problemen als het capaciteitsprobleem op te lossen.

Deze oplossingsrichting vraagt wel om een nadere verkenning van de nieuwbouw-mogelijkheden. Een haalbaarheidsonderzoek moet aantonen of de huidige locatie van de Schans geschikt is voor de nieuwbouw van een breedtesporthal.

- + Functionele kwaliteit van de Schans wordt verbeterd.
- + Uitbreiden van het aanbod aan trainingsuren van 2 extra zaaldelen t.o.v. de Schans: 80 uur per week.
- + Roostermogelijkheden worden vergroot en er kan beter ingespeeld worden op de sportbehoefte.
- De differentiatie aan type hallen neemt hierbij af.
- Draagvlak verenigingen voor het trainen buiten de gemeente vormt een aandachtspunt.
- Hoge investeringskosten

7.2 Faciliteren top- en talentontwikkeling

1. Regionale afspraken topsportbehoefte

Binnen de gemeente Teylingen zijn er 3 teams van verschillende verenigingen die in de eredivisie spelen. Deze 3 teams kennen daardoor een hoge trainingsbehoefte van minimaal 18 uur in de week in een hele hal. Deze topsportteams generen tevens een regionale aantrekkingskracht. Talenten uit de omgeving sluiten zich aan bij deze verenigingen. Het regionaal faciliteren, in samenwerking met buurgemeenten, van trainingsuren voor de topsportteams kan de druk op de accommodaties binnen de gemeente Teylingen verlagen.

- + Regionaal kan de best passende accommodatie voor de topsportteams gevonden worden. De functionele problemen worden opgelost.
- + Minimaal een deel van de 18 trainingsuren in een hele hal worden vrijgespeeld binnen de gemeente Teylingen. 18 uur in een hele

hal staat gelijk aan minstens 36 uur op een zaaldeel. De aanvullende behoefte buiten de topsportbehoefte om kan hiermee binnen de gemeente vervuld worden.

- + Roostermogelijkheden voor de overige teams binnen de gemeente Teylingen worden vergroot en er kan beter ingespeeld worden op de sportbehoefte.
- Draagvlak verenigingen voor het trainen buiten de gemeente vormt een aandachtspunt.

2. Aanpassen bestaande sporthal

Eenzijds kennen de topsportteams een hogere trainingsbehoefte en anderzijds vraagt topsport om kwalitatieve voorzieningen. Zo is er bij de korfbal de behoefte aan een grotere tribunecapaciteit van ca. 1.100 zitplaatsen. De twirl vereniging heeft behoefte aan een zaal van 12m hoog om optimaal te kunnen trainen voor internationale wedstrijden. Een bestaande sporthal binnen de gemeente Teylingen, zoals de Korf, de Wasbeek of de Tulp kunnen worden aangepast om in deze functionele behoefte te voorzien.

- + Functionele behoefte worden opgelost in bestaande hallen
- + Topsport kan beoefend worden in de eigen gemeente
- De druk vanuit de breedtesport op de sportaccommodaties blijft bestaan.

3. Vervangende nieuwbouw de Schans (topsporthal)

Sportzaal de Schans voldoet niet aan de eisen die door Forwodians en door Inspiration Twirls gesteld worden om te trainen en wedstrijden te houden. Daardoor is de inzetbaarheid van de hal voor deze sporten, maar ook voor andere sporten beperkt, mede omdat de accommodatie maar over 1 zaaldeel beschikt. Op dit moment maken enkel basketbalvereniging Forwodians en twirlvereniging Inspiration gebruik van de hal. Vervangende nieuwbouw, in de vorm van een topsportaccommodatie zorgt ervoor dat binnen de gemeente Teylingen de gewenste topsportvoorzieningen gefaciliteerd worden, zoals een zaalhoogte van 12 meter, voldoende uitloop en een grote tribune.

Deze oplossingsrichting vraagt wel om een nadere verkenning van de nieuwbouw-mogelijkheden. Een haalbaarheidsonderzoek moet aantonen of de huidige locatie van de Schans geschikt is voor de nieuwbouw van een topsporthal of dat er een andere locatie gezocht moet worden, waarbij de Schans verlaten wordt.

- + Functionele problemen (hoogte, uitloop en tribunecapaciteit) worden opgelost.
- + De topsporttrainingsbehoefte van min. 18 uur in een hele hal per week wordt binnen de gemeente Teylingen ingevuld.
- + Er is buiten het invullen van de topsportbehoefte nog voldoende capaciteit beschikbaar om ook de behoefte vanuit de breedtesport in te roosteren.
- + Een topsportaccommodatie biedt voor de gemeente Teylingen de mogelijkheid grote evenementen te organiseren.
- Hoge investeringskosten voor nieuwbouw. Het huidige pand heeft nog een hoge boekwaarde.

8 Financieel perspectief

Inleiding

De genoemde scenario's om in de behoeften van de verenigingen te kunnen voorzien, zijn zeer uiteenlopend van aard. Er zijn oplossingsrichtingen die forse investeringen vragen, terwijl er ook oplossingsrichtingen zijn die vragen om flexibiliteit van mensen en organisaties. Sommige oplossingen hebben een positief effect op de exploitatie van de totale Teylingse portefeuille sportaccommodaties, terwijl andere juist een negatief effect hebben op de benutting en exploitatie van de accommodaties. Ook biedt niet elk scenario antwoord op alle knelpunten die verenigingen ervaren. Alle scenario's bieden wel (in elk geval deels) een oplossing voor het capaciteitsprobleem. In dit hoofdstuk berekenen wij indicatief de financiële gevolgen van de scenario's voor de gemeentelijke begroting. Daarbij gaan wij ervan uit dat een negatief exploitatieresultaat bij een accommodatie, weliswaar via exploitant Stiwa, uiteindelijk op de gemeentelijke begroting drukt. Indicatief, omdat het in deze berekeningen vooral gaat om een vergelijking tussen de oplossingsrichtingen op hoofdlijnen. De berekende extra bezetting van accommodaties in de verschillende scenario's en de financiële kengetallen zullen in de praktijk op objectniveau enigszins afwijken. De scenario's zijn afzonderlijk van elkaar berekend, terwijl het uiteindelijk goed voorstelbaar is dat een combinatie van bepaalde scenario's uiteindelijk de beste oplossing biedt voor het totale binnensportvraagstuk in Teylingen.

Uitgangspunten financiële berekeningen

Van de scenario's zijn in eerste instantie - indien van toepassing - de totale investeringskosten berekend op basis van kengetallen (Bouwkostenkompas). De investeringskosten zijn vertaald naar kapitaallasten, op basis van een annuïteit met een afschrijvingstermijn van 40 jaar (interne verbouwing 15 jaar) en een rentepercentage van 2,5%. Naast de kapitaallasten zijn te verwachten exploitatiekosten berekend, eveneens op basis van kengetallen. De uitwerking van deze berekeningen is opgenomen in bijlage 1. Waar van toepassing hebben we ook eventuele derving van inkomsten in andere accommodaties binnen het Teylingse bestand berekend en eventuele extra inkomsten als gevolg van extra afname (door extra beschikbaarheid) van zaaldelen. Omdat onder bepaalde voorwaarden het bij sommige scenario's mogelijk is om btw op investerings- en exploitatielasten te verrekenen, is - daar waar van toepassing - een bandbreedte berekend.

Het scenario "Regionale afspraken topsportbehoefte" is niet financieel vertaald. Dit scenario heeft enerzijds betrekking op het efficiënter inroosteren van accommodaties door topsport regionaal te faciliteren in de best passende accommodaties. In samenwerking met buurgemeenten kunnen er regionale afspraken gemaakt worden. Het weglekken van trainingsuren blijft hierbij bestaan. Daar staat tegenover dat de aanvullende behoefte vanuit de breedtesport wel binnen de gemeente gefaciliteerd kan worden. Daarom beschouwen wij dit scenario als budgetneutraal.

1. Opdeling De Tulp in drie zaaldelen

gevolgen exploitatie schoolbestuur

invulling extra behoefte verenigingen	30 uur per week
5 maanden gemiddeld	600 uur per jaar
tarief zaaldeel	€ 15,25
extra opbrengst agv meer zaaldelen	€ 9.150 per jaar
scheidingswand, constructie, installatie	60.000
onvoorzien	€ 6.000 10%
btw	€ 13.860 21%
totale investering	€ 79.860
kapitaallasten (annuïteit, 15 jaar, 2,5%)	€ -6.450 per jaar

exploitatieresultaat € **2.700 per jaar**

extra jaarlasten gemeente

extra kosten	€ -6.450 met btw
	€ -5.331 btw verrekend
netto (extra lasten - extra opbrengst)	€ 2.700 met btw
	€ 3.800 btw verrekend

2. Optimaliseren roosters en korting daluren

gevolgen exploitatie sportaccommodaties

invulling extra behoefte verenigingen	36 uur per week
netto resultaat huidige accommodaties	36 uur per week
5 maanden gemiddeld	720 uur per jaar
tarief zaaldeel	€ 15,25
extra opbrengst efficiëncy	€ 10.980 per jaar
korting daluren 22:00 - 23:00 uur	40%
gemiddeld aantal daluren 13 zaaldelen	1.560 uur per jaar
gemiddeld tarief zaaldeel	€ 14,50 per uur
maximale kosten korting	€ -9.048 per jaar

extra opbrengst bij efficiënter roosteren in combinatie met korting € **1.900 per jaar**

extra jaarlasten gemeente

extra kosten	€ - met btw
	€ - btw verrekend
netto (extra lasten - extra opbrengst)	€ -1.900

8.1 Optimaliseren zaalbezetting

1. Sporthal de Tulp opdelen in 3 zaaldelen

Sporthal De Tulp is thans in 2 ongelijke delen op te delen (1/3 en 2/3). Hoewel technisch niet nader onderzocht, gaan we er in dit scenario vanuit dat het mogelijk is om ook bij de andere travee van 1/3 hal een scheidingswand te realiseren. Daardoor ontstaan 3 min of meer gelijke zaaldelen die geschikt zijn voor diverse trainingen. In de berekening is de verwachte investering voor het realiseren van de scheidingswand, inclusief hulpconstructie, installatietechniek en technische uitwerking begroot. Vervolgens is dat gekapitaliseerd naar jaarlasten, uitgaande van een afschrijvingstermijn van 15 jaar en rentepercentage van 2,5%. Daartegenover zijn de extra inkomsten berekend die als gevolg van het extra zaaldeel maximaal kunnen worden verwacht: 5 dagen per week 6 uur per dag (17:00 - 23:00 uur). Dat betekent dat niet de volledige extra behoefte van de verenigingen met dit scenario wordt ingevuld (minimaal 6 uur blijft oningevuld). De opbrengsten op basis van deze maximale bezetting zou wel leiden tot een positief effect op het exploitatieresultaat van ongeveer € 2.700 - € 3.800, afhankelijk van de mogelijkheid om btw te verrekenen.

2. Optimaliseren roosters

De analyse laat zien dat efficiënter roosteren van de zalen en meer gebruikmaken van niet-populaire uren (vóór 17:00 uur en ná 22:00 uur) voldoende capaciteit oplevert om te voorzien in de extra behoefte van verenigingen (minimaal 36 uur zaaldeel per week). Om de minder populaire uren te stimuleren bij de verenigingen kan ervoor worden gekozen om een korting op deze uren toe te passen. In de berekening zijn we uitgegaan van 40% korting in de uren tussen 22:00 en 23:00 uur. Dat geldt niet alleen voor de aanvullende behoefte, maar ook voor de uren die nu wel al worden afgenomen door verenigingen. Maximaal gaat het om 1.560 uur voor alle beschikbare zaaldelen per jaar. Het maximale kortingsbedrag bedraagt dan ongeveer € 9.000 per jaar.

3. Sportaccommodatie Teylingen college - KTS betrekken

gevolgen exploitatie schoolbestuur			
invulling extra behoefte verenigingen		36 uur per week	
5 maanden gemiddeld		720 uur per jaar	
tarief zaaldeel	€	15,25	
extra opbrengst gymzalen KTS	€	10.980 per jaar	
aandeel in gebruik tov school		31% 2 zaaldelen	
extra kosten exploitatie	€	7.826	
extra kosten beheer en administratie	€	4.500	
totale extra kosten (indicatie)	€	-12.326 per jaar	
exploitatieresultaat	€	-1.300 per jaar	
extra jaarlasten gemeente			
extra kosten	€	- met btw	
	€	- btw verrekend	
netto (extra lasten - extra opbrengst)	€	1.300	compensatie schoolbestuur

3. Sportaccommodatie Teylingen College - KTS betrekken

In dit scenario wordt gebruikgemaakt van bestaande voorzieningen in de gemeente, waar de gemeente echter niet de regie over heeft: de 2 gymzalen van het Teylingen College - KTS. In de berekening gaan we ervan uit dat de extra behoefte vanuit de verenigingen, mede door eventuele verschuivingen tussen de verschillende accommodaties, volledig kan worden ingevuld. Dat levert extra bezetting op voor de gymzalen van het Teylingen College - KTS van minimaal 36 uren per week (gemiddeld over zo'n 5 maanden per jaar).

Uitgaande van het standaardtarief voor gymzalen levert dat voor KTS extra inkomsten op van rond de € 11.000. Een inschatting van extra exploitatiekosten, waarbij tevens extra kosten voor beheer en administratie wordt gerekend komt op ruim € 12.300. Dat leidt uiteindelijk naar verwachting tot een beperkt negatief exploitatieresultaat van zo'n € 1.300. Een extra last die de gemeente mogelijk voor haar rekening kan nemen.

4. Overkapping veld HV Foreholte

gevolgen exploitatie sportaccommodaties			
verdwijnt uit huidige accommodaties		-36 uur per week	
extra behoefte andere verenigingen		30 uur per week	
netto resultaat huidige accommodaties		-6 uur per week	
5 maanden gemiddeld		-120 uur per jaar	
tarief zaaldeel	€	15,25	
opbrengstderiving bestaande zalen	€	-1.830 per jaar	
exploitatieresultaat bestaande accommodaties	€	-1.800 per jaar	
extra jaarlasten gemeente			
extra kosten (alleen kapitaallasten)	€	18.000	
netto (extra lasten - extra opbrengst)	€	19.800	

4. Overkappen veld HV Foreholte

Belangrijke vraag bij dit scenario is of de vereniging deze overkapping zelf realiseert en financiert of dat de gemeente hier aan bijdraagt. De vereniging geeft zelf aan de overkapping voor een lager investeringsbedrag te kunnen realiseren. Dat zou kunnen wanneer bijvoorbeeld een lokale aannemer tegen gereduceerde prijzen wil werken of wanneer deels door zelfredzaamheid de hal wordt gerealiseerd. Wij berekenen een kostprijs van ongeveer € 460.000 inclusief btw, bij behoud van de bestaande (buitenveld)vloer. Dat levert een jaarlijkse kapitaallast op van zo'n € 18.000. Men dient rekening te houden met aanvullend een jaarlijkse exploitatielast van ongeveer € 57.000 (voor rekening vereniging). Ook dit kan door zelfredzaamheid beperkt worden. Voor de gemeente heeft de realisatie van de overkapping ook andere gevolgen: er kan immers van worden uitgegaan dat de handbalvereniging zoveel mogelijk gebruik gaat maken van de trainingscapaciteit die het eigen overkapte veld biedt. Derhalve houden wij rekening met 36 uur minder afname per week door de handbalvereniging, gedurende gemiddeld 5 maanden per jaar. Dit biedt echter voor andere verenigingen wel de mogelijkheid om deze capaciteit in te vullen. Vanuit de andere verenigingen bedraagt dit ongeveer 30 uur (die nu deels buiten Teylingen wordt ingevuld). Per saldo leidt de overkapping dan tot een lagere bezetting van de bestaande accommodaties met ongeveer 6 uur per week (over 5 maanden gemiddeld per jaar).

5. vervanging Schans voor breedtesporthal			
gevolgen exploitatie sportaccommodaties			
invulling extra behoefte verenigingen		36 uur per week	
5 maanden gemiddeld		720 uur per jaar	
tarief zaaldeel	€	15,25 per zaaldeel	
extra opbrengst ten opzichte van Schans	€	10.980 per jaar	
extra opbrengst agv vervanging Schans	€	11.000 per jaar	
extra jaarlasten gemeente			
verschil nieuwe hal met Schans	€	125.222 met btw	
	€	104.481 btw verrekend	
	€	114.000 met btw	
netto (extra lasten - extra opbrengst)	€	93.000 btw verrekend	

5. Vervangen Schans voor (breedtesport)hal

De analyse wijst uit dat de functionaliteit van sporthal De Schans te wensen overlaat. Het gebruik van deze hal is veel minder flexibel dan de andere sporthallen, onder andere doordat de afmeting van de sportvloer niet voldoet aan minimale eisen voor diverse sporten: het ontbreekt aan uitloopruimte. De afmeting maakt deze zaal ook veel minder geschikt om in meerdere zaaldelen op te delen.

Hoewel deze hal nog niet oud is en zeker niet economisch afgeschreven, zou vanuit functionele en capaciteit overwegingen vervanging van deze hal kunnen worden overwogen. Een indicatieve berekening van de gevolgen voor de gemeentelijke jaarlasten is weergegeven. Dit is exclusief een eventuele afboeking van de huidige boekwaarde en exclusief kosten voor verwerving van een nieuwe locatie (indien niet op de huidige locatie kan worden teruggebouwd).

In totaal ramen wij de investering in een nieuwe breedtesporthal, functioneel te vergelijken met bijvoorbeeld De Korf of De Wasbeek, op ongeveer € 5,3 miljoen exclusief btw, inclusief kosten voor terreininrichting en sloop van De Schans.

De gemeentelijke jaarlasten zullen ongeveer met € 0,1 miljoen per jaar worden verhoogd.

8.2 Faciliteren top- en talentontwikkeling

1. Aanpassen bestaande sporthal

Er zijn in Teylingen drie sporthallen die qua sportvloer gelijkwaardig zijn en die het mogelijk maken om competitie op topniveau te spelen en op topniveau te trainen voor wat betreft handbal en korfbal. Voor deze sporten (met name korfbal) is de functionele behoefte er in gelegen dat voor bepaalde evenementen de tribunecapaciteit ontoereikend is. Voor Twirl ligt dat anders: zij hebben behoefte aan meer hoogte in een sporthal.

Dit scenario gaat er van uit dat deze functionele behoeften worden ingevuld door aanpassing van één van de bestaande sporthallen: vergroten tribunecapaciteit en verhogen vrije hoogte sportzaal. In dit onderzoek is niet technisch onderzocht of dergelijke aanpassingen bij een van deze hallen technisch te realiseren zijn en wat daar dan de financiële consequenties bij zijn. Rekening dient echter te worden gehouden met een aantal belangrijke aandachtspunten:

Vergroten tribunecapaciteit

- heeft ook gevolgen voor de parkeerbalans in de omgeving
- gaat veelal gepaard met de behoefte aan uitbreiding van andere facilitaire ruimten (met name kantine, entreegebied en toiletgroepen)
- heeft invloed op de beheer situatie: brandveiligheid, toegankelijkheid en dergelijke
- kan veelal niet in pandig worden ingepast en vraagt om fysieke uitbreiding van het pand

Verhogen hal

- vergt zeer waarschijnlijk aanpassingen aan de fundering
- zal gepaard gaan met aanzienlijke ingrepen in de draagconstructie van het pand
- vraagt ook om specifieke maatregelen (hulpconstructies) om touw- en ringopstellingen in de sporthal veilig te kunnen blijven gebruiken
- vraagt om vervanging van eventuele scheidingswanden en mogelijk diverse sportinventaris

Zowel de fysieke mogelijkheden als de financiële consequenties daarbij bij de verschillende bestaande (volwaardige) sporthallen in Teylingen dienen nader te worden onderzocht om dit scenario echt te kunnen afwegen. De verwachting is echter op voorhand dat dit gepaard zal gaan met flinke investeringskosten als het al fysiek mogelijk is.

2. Realiseren topsporthal

Een alternatief scenario is dat de gemeente een nieuwe sporthal ontwikkelt die tegemoet komt aan alle functionele eisen en wensen van de (topsport) verenigingen: een 'topsporthal'.

Als referentie voor dit scenario kan deze worden afgezet tegen het scenario die we voor vervanging van De Schans hebben doorgerekend. Ten opzichte van de breedtesporthal waar we in dat scenario van uitgaan, hanteren we in dit scenario de volgende uitgangspunten die typerend zijn voor een sporthal met ambitie voor topsport:

- grotere tribunecapaciteit (1.000 tot 1.200 plekken)
- 12 meter hoogte ipv 7 meter hoogte
- grotere omvang facilitaire ruimten
- meer nevenruimten sport (verenigingsruimte, fysio, etc.)
- meer parkeerplaatsen en groter terreinoppervlak
- hogere onderhoud- en beheerlasten

Als gevolg hiervan dient rekening te worden gehouden met een vervangingsinvestering van ongeveer € 7,4 miljoen exclusief btw en exclusief kosten voor verwerving van een nieuwe locatie. Dat is zo'n 40% meer dan de raming voor een nieuwe breedtesporthal.

Indien dat vertaald wordt naar extra jaarlasten voor de gemeente, rekening houdend ook met hogere beheerlasten, dan zullen die met ongeveer € 0,3 miljoen omhoog gaan (tov € 0,1 miljoen bij breedtesporthal).

Oplossingsrichtingen	Capaciteit	Tribunecapaciteit	Zaalhoogte 12m	Functionaliteit Schans	Gemeentelijke jaarlasten	Gevolgen verenigingen
BEZETTING						
Sporthal de Tulp opdelen in 3 zaaldelen	✓	✗	✗	✗	Nihil	- ontstaat meer zaalcapaciteit - Mogelijk meer spreiding van teams over verschillende sportzalen
Roosters optimaliseren	✓	✗	✗	✗	Nihil	- Loslaten van de gebruikelijke trainingsvoorzieningen en -tijden - Aantrekkelijkere tarieven in de daluren (voor 17:00 en na 22:00)
Teylingen college-KTS betrekken	✓	✗	✗	✗	Nihil	- Er ontstaat meer zaalcapaciteit - Mogelijk meer spreiding van teams over verschillende sportzalen
Overdekken veld HV Foreholte	✓	✗	✗	✗	Beperkt	- De handbal krijgt eigen trainingsvoorziening - In de overige hallen ontstaat meer trainingscapaciteit voor de overige verenigingen - Mogelijk meer spreiding van teams over verschillende sportzalen
Vervangende nieuwbouw Schans breedtesporthal	✓	✗	✗	✓	Aanzienlijk	- De capaciteit en inzetbaarheid van de Schans wordt vergroot - Mogelijk meer spreiding van teams over verschillende sportzalen
TOPSPORT						
Regionale afspraken topsportbehoefte	✓	✗	✗	✗	Nihil	- Topsportvoorzieningen worden niet binnen de gemeente Teylingen gefaciliteerd - Topsportteams dienen te trainen in voorzieningen buiten de gemeente Teylingen
Aanpassen bestaande sporthal	✗	✓	✓	✗	Aanzienlijk	- Topsportklimaat wordt gerealiseerd op één locatie binnen de gemeente Teylingen - Loslaten van de gebruikelijke trainingsvoorziening en -tijden voor topsportteams.
Vervangende nieuwbouw Schans topsporthal	✓	✓	✓	✓	Fors	- Topsportklimaat wordt gerealiseerd op een locatie binnen de gemeente Teylingen - Loslaten van de gebruikelijke trainingsvoorziening en -tijden voor topsportteams - Mogelijk meer spreiding van teams (breedtesport) over verschillende sportzalen

8.3 Resumerend totaaloverzicht

Het onderhavige vraagstuk begon bij een capaciteitsprobleem die wordt ervaren bij diverse sportverenigingen. Daar zijn in de gesprekken met de verenigingen ook meer functionele zaken aan toegevoegd. In de tabel is inzichtelijk gemaakt welke maatregelen te overwegen zijn en voor welke issues deze een oplossing bieden.

Het capaciteitsvraagstuk is op verschillende wijzen oplosbaar zonder dat daar grote financiële consequenties aan hangen. Bepaalde maatregelen hebben in meer of minder mate effect op de verenigingen, bijvoorbeeld door meer op basis van activiteiten gebruik te maken van de gehele sportinfrastructuur in de gemeente. Het oplossen van het capaciteitsprobleem zal dan ook altijd een combinatie zijn van de omschreven oplossingsrichtingen. In de basis geldt dat het efficiënter inroosteren van de aanwezige accommodaties al een dusdanig effect zal opleveren. Door de capaciteit aan zaaldelen (in de piekmaanden) te vergroten vergroot dit ook de organisatorische mogelijkheden.

Maar daarmee worden de functionele behoeften van enkele verenigingen die op hoog niveau sporten niet opgelost. Daarvoor zijn verdergaande maatregelen nodig, met

een grote bandbreedte in de noodzakelijke investeringen daarbij.

Indien de gemeente besluit om te investeren in het verbeteren van de functionaliteit ten behoeve van de topsport ambities van verenigingen, dan adviseren wij:

- dit te concentreren op één locatie, zodat er een topsportklimaat ontstaat die over de verenigingen heen gaat en die ook voor andere verenigingen openstaat en inspireert;
- dit te realiseren op een locatie die daarvoor de beste uitgangspunten heeft (qua fysieke mogelijkheden, qua infrastructuur en qua noodzakelijke investeringskosten)

Dat betekent ook in dit geval dat meer activiteit gerelateerd naar het gebruik van de sportinfrastructuur van Teylingen wordt gekeken.

Bijlage 1 - Indicatie berekening investeringskosten en exploitatielasten

1. Vervanging Schans voor topsporthal				5. Vervanging Schans voor breedtesporthal				2. Overkapping veld HV Foreholte			
Globaal ruimteprogramma				Globaal ruimteprogramma				Globaal ruimteprogramma			
sportvloer 28x48x12	1.344			sportvloer 24x44x7	1.056			sportvloer 24x44x7	1.056		
toeschouwerterruimte	750	1.000 plekken		toeschouwerterruimte	500	600 plekken					
6 kleed- en wasruimten	240			6 kleed- en wasruimten	240						
entree en horeca	400			entree en horeca	250						
3 bergingen	165			3 bergingen	165						
scheidsrechter en wedstrijdruimte	50			scheidsrechter en wedstrijdruimte	25						
vergader/bestuursruimten	60			vergader/bestuursruimten	60						
facilitaire ruimten	100			facilitaire ruimten	100						
subtotaal	3.109			subtotaal	2.396			subtotaal	1.056		
10% constructie en logistiek	311			10% constructie en logistiek	240			10% constructie en logistiek	106		
totaal	3.420			totaal	2.636			totaal	1.162		
afgerond	3.500 m2 bvo			afgerond	2.700 m2 bvo			afgerond	1.200 m2 bvo		
servicestrook en groen	1.200 m2 terrein			servicestrook en groen	1.000 m2 terrein						
parkeren (2,5 plek per 100 m2 bvo)	2.188 m2 terrein			parkeren (2,3 plek per 100 m2 bvo)	1.553 m2 terrein						
terreinoppervlak totaal (afgerond)	3.400 m2 terrein			terreinoppervlak totaal (afgerond)	2.600 m2 terrein						
Indicatieve investeringskosten				Indicatieve investeringskosten				Indicatieve investeringskosten			
sloopkosten Schans (post)	€	45.000		sloopkosten Schans (post)	€	45.000		kosten vloerpakket	PM		
bouwkosten	€	1.475	per m2 bvo	bouwkosten	€	1.375	per m2 bvo	bouwkosten	€	250	per m2 bvo
terreininrichting	€	90	per m2 bvo*	terreininrichting	€	90	per m2 bvo*	terreininrichting	€	-	per m2 bvo*
bijkomende kosten		22%		bijkomende kosten		20%		bijkomende kosten		15%	
onvoorzien		10%		onvoorzien		10%		onvoorzien		10%	
totaal excl btw	€	2.100	€ 7.395.805	totaal excl btw	€	1.934	€ 5.221.260	totaal excl btw	€	316	
btw		21%	40%	btw		21%	€ 5.266.260	btw		21%	
totaal incl btw	€	2.541		totaal incl btw	€	2.340		totaal incl btw	€	383	
totale investeringskosten	€	8.939.474	inclusief btw	totale investeringskosten	€	6.362.725	inclusief btw	totale investeringskosten	€	459.195	inclusief btw
Indicatie jaarlasten gemeente(n)				Indicatie jaarlasten gemeente				Indicatie jaarlasten vereniging			
kapitaallasten (annuïteit), 40 jaar	€	356.115	2,50%	kapitaallasten (annuïteit), 40 jaar	€	253.467	2,50%	kapitaallasten (annuïteit), 40 jaar	€	18.293	2,50%
overige eigenarenlasten	€	23.231	0,45%	overige eigenarenlasten	€	16.706	0,45%	overige eigenarenlasten	€	1.350	0,45%
onderhoud (planmatig en incidenteel)	€	94.500	€ 27	onderhoud (planmatig en incidenteel)	€	67.500	€ 25	onderhoud (planmatig en incidenteel)	€	18.900	€ 7
energie	€	42.000	€ 12	energie	€	32.400	€ 12	energie	€	5.400	€ 2
schoonmaak	€	52.500	€ 15	schoonmaak	€	40.500	€ 15	schoonmaak	€	13.500	€ 5
zakelijke lasten gebruik	€	17.500	€ 5	zakelijke lasten gebruik	€	13.500	€ 5	zakelijke lasten gebruik	€	8.100	€ 3
beheer en administratie	€	42.000	€ 12	beheer en administratie	€	21.600	€ 8	beheer en administratie	€	1.350	€ 0,50
btw exploitatiekosten	€	53.389	21%	btw exploitatiekosten	€	37.528	21%	btw exploitatiekosten	€	8.505	21%
totale jaarlijkse lasten topsporthal	€	681.000	afgerond met btw	totale jaarlijkse lasten breedtesporthal	€	483.000	afgerond met btw	totale jaarlijkse lasten overkapping	€	75.000	afgerond met btw
btw verrekening (indien mogelijk)				btw verrekening (indien mogelijk)				btw verrekening (indien mogelijk)			
totaal btw bedrag investering	€	1.543.669		totaal btw bedrag investering	€	1.133.655		totaal btw bedrag investering	€	79.695	
verrekening		95% aanname		verrekening		95% aanname		verrekening		95% aanname	
mogelijke teruggave btw	€	-1.466.486		mogelijke teruggave btw	€	-1.076.972		mogelijke teruggave btw	€	-75.710	
jaarlijkse btw verrekening investering	€	-58.419		jaarlijkse btw verrekening investering	€	-42.903		jaarlijkse btw verrekening investering	€	-3.016	
jaarlijkse btw verrekening exploitatie	€	-53.389		jaarlijkse btw verrekening exploitatie	€	-37.528		jaarlijkse btw verrekening exploitatie	€	-8.505	
totale jaarlijkse lasten topsporthal	€	569.000	afgerond btw verrekend	totale jaarlijkse lasten breedtesporthal	€	403.000	afgerond btw verrekend	totale jaarlijkse lasten overkapping	€	64.000	afgerond btw verrekend